

РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШИ

МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА МАФКУРА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
МАРКАЗИ

ОБОДЛИК КЎНГИЛДАН БОШЛАНАДИ

**РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШИ
МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА МАФКУРА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
МАРКАЗИ**

**М.Қуронов, Ғ.Мирзаев, Ш.Тўраев, О.Бозоров,
О.Мусурмонкулов, У.Саггаров, Ш.Абдуллаева**

ОБОДЛИК КЎНГИЛДАН БОШЛАНАДИ

«Сано-стандарт» нашриёти
Тошкент – 2013

УЎК: 37.018.1

КБК: 87.7

О-15

Муаллифлар:

**М.Куროнов, Ғ.Мирзаев, Ш.Тўраев, О.Бозоров,
О.Мусурмонкулов, У.Сатгаров, Ш.Абдуллаева**

Масъул муҳаррир:

Ш.ТЎРАЕВ

**Ободлик кўнгилдан бошланади / Масъул муҳаррир
Ш.Тўраев – Тошкент, «Сано-стандарт» нашриёти, 2013, –
48 бет.**

УЎК: 37.018.1

КБК: 87.7

ISBN 978-9943-4106-7-1

© «Сано-стандарт» нашриёти, 2013.

**NAMANGAN DAVLAT
UNIVERSITETI
Axborot-resurs markazi**

2718217

ОБОДЛИК КЎНГИЛДАН БОШЛАНАДИ

Обод ҳаёт деган тушунча азал-азалдан халқимизнинг онгу тафаккурида авваламбор фаровонлик, тўкинчилик, мўлкўлчилик, қут-барака, бозорларда арзончилик маъносини ўзида мужассам этиб келади. Шунинг учун ҳам бугунги кунда халқ фаровонлиги тушунчаси Ватан равнақи ва юрт тинчлиги деган, биз учун энг азиз ва муқаддас бўлган кадриятлар билан биргаликда миллий ғоямизнинг асосий мазмун-моҳиятини ташкил этмоқда.

Ислом Каримов.

Эзгу дуолар ижобати

2012 йилнинг 7 декабри. Тошкент кўксини олмосдек безаб турган Халқаро анжуманлар саройида Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 20 йиллигига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Мажлис кўтаринки кайфият билан бошланди. Бу кайфият тадбирнинг охиригача давом этди. Мажлисида мухтарам Президентимизнинг халқимизга, халқимизнинг ўз Йўлбошчисига муҳаббати яққол намоён бўлди. Бу зални тўлдириб ўтирган инсонларнинг қайта-қайта, тик туриб қилган олқишларида яққол кўринди.

Соат 16:55. Президентимиз “Мен кириб келаётган 2013 йилни “Обод турмуш йили”, деб аташни таклиф қиламан”, дедилар. Шу лаҳзадан бошлаб “обод”, “турмуш” сўзлари ўзгача, улуғ унвон касб этди. Ҳаммамиз бу сўзларни беихтиёр қайта-қайта, дилимизда, тилимизда такрор айтдик. Мағзини чақа бошладик. Бу сўзлар ҳар бир ватандошимизнинг кўнгилларидан жой олди.

Нега деганда йил номи халқимиз қалбининг тубидаги орзуларини рўёбга чиқарди. Чунки отахон-онахонларимиз “омин”, деб қўл кўтаришганида “Манзил обод, пайғамбари худога ҳасанот”, деб дуо қилганларини эшитганмиз. Ҳа. “Обод турмуш йили” номида халқимизнинг қалбидаги эзгу дуолар ижобати бор.

Луғат

Луғатларда “обод” сўзи ободон, маъмур, хуш, хуб, маъмур, сўлим, тартибга солинган, ораста, деган маъноларини беради. У хароба, вайрона, деган сўзларнинг зидди.

Мустамлака юрт обод бўлмайди. Чунки озод эмас. Буни ўтган асрларда яшаб ўтган бир шоир шундай изҳор қилган экан: “Одам ғам емаса, манзили обод бўлмас, дейдилар. Ғам едиму, лекин дилимни обод кўрмадим”.

“Обод” дегани ер, майдонни чиройли қилиб, тартибга солиш.

“Обод” сўзи кўнгил ҳолатини ифодалайди. “Обод қилиш” дегани бошқаларни хурсанд, шод қилиш. Одамларга моддий ва маънавий ёрдам бериш, рағбатлантириш. “Обод” - бирор киши бошқаларни қойил қилганида айтиладиган “қойил”, “тасанно”, “офарин”, деган маъноларни ҳам берад экан.

“Обод” сўзи инсоннинг яшаш, кун кечириш тарзи, кундалик ҳаёти.

“Обод” сўзи “турмушга” нисбат берилганида у “ёркин турмуш”, “фаровон турмуш кечириш”; “турмуш даражасини ошириш”ни англатади. “Яхши ишласак, ўз турмушимиз фаровон, юрт обод бўлади”, деб ёзган эди Ойбек.

“Турмуш” сўзи ҳаётнинг бирор ерда, маълум вақт давомида, маълум шароитда ўтган қисми ва унинг хусусиятларини билдиради. “Турмуш” бирор халқ, ижтимоий гуруҳ ва шу кабига хос ҳаёт тарзи, урф одатлар, расм таомиллар мажмуи. “Турмуш”нинг фаслафий маъноси: жамиятнинг оддий ҳаёт шарт шароитлари мажмуи, объектив реаллик.

“Турмуш”нинг никоҳ асосида юзага келадиган ҳаёт, эр-хотинлик деган маънолари ҳам бор: турмуш қурмок; турмушга чиқмок; улар бирга 50 йил турмуш қилдилар, турмуш ўртоғим. Бу ибора ўзбек мақолларида ҳам учрайди: “Ўйламай қилинган турмуш тўйдан кейин бузилар” қабилида. Ва ниҳоят, “турмуш” кишининг бутун борлиғи, бўлган турганини билдиради: “Унинг турмуши шу”.

Президентимиз маърузасида “обод” сўзини универсал, мукамал маънода кўрамиз. “Шуни таъкидлаш керакки, обод деган сўзнинг маъносини биз жуда кенг ва чуқур тушунамиз. Обод деганда, халқимиз, миллатимиз нафақат кўркам ва чиройли, шу билан бирга, тинчлик ва осойишталик, ўзаро меҳр оқибат, аҳиллик, файз барака ҳукмрон бўлган жойларни, доимо пок ният ва соғлом интилиш билан яшашни тасаввур қилади”. Демак, обод сўзи одам, жамиятнинг ишига ижобий баҳо сифатида айтилади. Ободлик табиатнинг

эмас, одам(лар)нинг иши. Бу сўзнинг маънолари кўп экан. Маъноларининг барчаси худди оқ каптарлардек, Президентимиз маърузасидаги ушбу тавсифга бориб қўнаётир.

Шукрона

Боболардан келаётган эзгу урф: меҳнат билан тошган таомини еб бўлгач, қўл кўтариб, шу ризқни берган, шу кунларга сўзлаган худога шукрона ўкилади. Шукронаи неъмат, манзил обод, пайғамбари худога саловат, эккан-теккан бобо дехқонга раҳматлар айтилади. Бола эканмиз-да. Бу дуоларнинг узундан узоклигидан зерикардик. “Нимага бунча чўзишади-а, деб кўярдик четга қараб. Энди билсак, бу дуолар бизларга ҳар куни уч марта ўтилган шукроналик, миллий тарбия дарслари экан. Шукроналик ўзбекнинг ҳеч бир замонда йўқолмайдиган феъли. Ҳатто, ўша шўро кунларимизда - тошдек зоғора нонни бир қошиқ ёғни қайнаган сувга солиб, қора “шўрва” ичган даврларда ҳам. Келини тракторда олиб келиб ўтказган тўйларда ҳам.

Агар бу кунлар мазлумликда эмас, озодликда ўтган бўлсачи? Қирқ эмас, 365 кун бўлсачи? 21 йил бўлса-чи? Демак, мустақил яшаган ҳар бир шонли йилимиздан бир улкан шукрона китоби қолаётир. Бунга сабаб - йилдан йилга тарих тарозисининг “эзгу ишлар” палласи босиб бормоқда. Бунга Ватан равнақи, уни ўлчайдиган рақамлар далолат: “**Ўтган даврда бизнинг қандай оғир қийинчиликлар, муаммо, таҳдид ва синовларни енгиб ўтишимизга тўғри келгани ҳаммамизга яхши маълум. Лекин буларнинг барчасига қарамасдан, Ўзбекистон иқтисодиёти йигирма йил давомида 3,5 баробардан зиёд ўсди**”.

Глобал молиявий-иқтисодий инқироз шароитида Ўзбекистонда 2008-2012 йилларда, яъни охириги беш йилда ялпи ички маҳсулотнинг йиллик ўсиш суръати дунёдаги санокли давлатлар қаторида 8,2 фоиздан кам бўлмади.

Осиё тараққиёт банкининг маълумотлари бўйича, мамлакатимиз аҳолисининг даромадлари кейинги уч йилда 3 баробар кўпайди

Бу рақамлар инсонларнинг эътирофи, ҳайрати билан тасдиқланаётир. Юртимизга илгари келган 10 сайёҳдан 9 таси “Ўзбекистон йилдан йилга чиройли бўлиб бораёпти. Тез ривожланаяпти”, - дейишмоқда. Бу чирой бизнинг кўнгилларимиз

чиройидан эмасми? Бу – бунёдкор тафаккурнинг иқтисодий, меъморий тасдиқлари эмасми?

Хайр, 2012 йил

2012 йил билан хайрлашаётирмиз. Кадрдон билан хушлашгандек. У ростдан ҳам кадрдон эди. Ҳар биримизнинг бир йиллик турмушимизга гувоҳ бўлди. Биз билан бирга яшади. Бирга орзулар қилдик, бирга қувондик. Бирга ташвиш чекдик. Ҳар кунни бирга қилган меҳнатимизнинг ютуқ, натижалари билан тўлдирдик. Худди асаларилар катакчаларни бол билан тўлдиргани каби.

Буларнинг бари учун тинчлик керак эди. Давлатимиз, унинг ички ва ташқи сиёсати тинчликни таъминлади. Дунёда бир соат тинчлик қанча туради? Ўйлаб кўрганмисиз? “Тинчлик истасанг, нотинч бўл”, деган эканлар Огаҳий бобомиз. Унинг баҳосини нотинчлардан сўранг. 2012 йилда Юртимиз тинч бўлди. Бу – тинчлик учун кураш самараси. Дунёнинг кўп жойларида содир бўлган бало-қазолар, офатлар бизни четлаб ўтди. Юрт тинч яшади. Бунёдкор қурилишлар, равон йўллар, халқ осойиши, фермерлик равнақи, саноат, демак, саодат, ҳаммаси тинчликдан экан.

“Обод турмуш йили”да Ўзбекистонимизда тинчлик осойишталик ва хавфсизликни, фуқаролар ва миллатлараро аҳиллик ва ҳамжихатликни кўз қорачиғидек сақлаш ва мустаҳкамлаш бундан буён ҳам энг муҳим, ҳал қилувчи вазифамиз бўлиб қолади. **“Лекин қачон юрт тинч ва обод бўлади? Қачонки ҳар қайси уйда, ҳар қайси маҳаллада яшаётган одам тинчлик ва осудаликнинг қадрига етиб, уни мустаҳкамлашни, уни химоялашни ўзининг бурчи деб билса, тинчлик учун курашсагина бу мақсадга эришиш мумкин”.**

Президентимиз маърузасида мамлакатимизда қабул қилинаётган қонунлар, қилинаётган амалий ишларимиз Ўзбекистоннинг дунёдаги энг ривожланган демократик давлатлар қаторидан жой олишидек буюк мақсадга қанчалик яқинлаштираётганини англаш ва баҳолаш биз учун айниқса муҳимлиги айтиб ўтилди. Масала яна ИНСОН ОМИЛИГа, маънавиятига бориб тақалди. Яъни Ўзбекистоннинг дунёдаги энг ривожланган демократик давлатлар қаторидан жой олишига эришишининг **“ҳал қилувчи омилларидан бири бу – ҳеч шубҳасиз, мамлакатимиз аҳолисининг онгу тафақури ва дунёқарашида юз бераётган ўзгариш-**

лар, унинг ҳаётга, меҳнатга бўлган муносабати, тобора Усиб бораётган сиёсий ва ҳуқуқий маданияти, десам, исло муболага бўлмайди”, деди Президентимиз.

Марра бизники, Ўзбекистонники!

2012 йилда планетамиз аҳолиси Ўзбекистоннинг тобора машхур бўла бораётган чиройли байроғини қайта-қайта кўрди. Мадҳиямизни қайта-қайта тинглади. Ўзбекистон фарзандлари жаҳоннинг кураш майдонларидан ғалаба билан қайтдилар. Мисол учун, ўн олти ёшгача бўлган ўсмирлар терма жамоамиз Осиё китъасининг мана ман деган, энг кучли мамлакатларининг жамоалари билан кескин курашларда ғолиб бўлиб қайтишди.

2012 йилнинг декабрида икки фарғоналик ўсмир билан танишдик. Улар футбол бўйича шу йили Эронда бўлиб ўтган Осиё чемпионати ғолиблари, ёш футболчилар Адҳамжон Аҳмаджонов ва Ақром Комиловлар.

Адҳамжон Марғилонлик. Ақромжон Қўқонлик. Иккаласи ҳам 16 ёшда. Ақромжон 2009 йилдан бошлаб, Тошкентдаги “Бунёдкор” футбол академиясида таҳсил олаяпти. Иккалови ҳам республика мусобақаларида бир неча марта ғолиб, совриндор бўлишган. Коллежларда ўқишади.

“Жамоамиз билан 2012 октябрь ойида Эронга бориб, Осиё чемпионатида ғолибликни қўлга киритдик. Эрон, Жанубий Корея, Япония, Ҳиндистон жамоаларини ютдик”, дейди Адҳамжон ийманиб.

“Эронда бир терма жамоа мураббийси телевизорга чиқиб, “Биз Ўзбекистон жамоасини 5:0га ютамыз”, деди. Лекин бундай бўлмади. Биз 3:2 ҳисобида ютдик. Чунки Президентимизнинг, она Ватанамиз ишончи бизни қўллади”.

“Япония терма жамоаси билан ўйнаётганда биз 1-0 ҳисобида ортда қола бошладик”, суҳбатга қўшилди Ақромжон. *“Бир пайт қарасам, чет эллик мухлислар Ўзбекистон байроғини кўтариб, бизни қўллаб-қувватлашяпти. Биз Япония жамоасини ҳам енгдик. Ана шунда мен дунёда ўзбек футболининг мухлислари қанчалик кўплигини кўриб, хурсанд бўлдим”.*

Адҳамжон: *“Мен дунёнинг бир неча мамлакатада бўлдим. Стадионларини кўрдим, лекин “Бунёдкор”дай зўр стадионни кўрмадим. Бизга “Бунёдкор”дек стадионини қуриб берганлари учун Президентимизга раҳматлар айтаман”.*

Президентимиз маърузасида ёшларга алоҳида эътибор қаратилди. Маърузада эртанги ёруғ, ҳеч кимдан кам бўлмайдиган келажагимизга онгли равишда қадам қўйилаётгани ва бу йўлда бизнинг энг катта таянч ва суянчимиз, ҳал қилувчи кучимиз ёш авлодимиз эканлиги яна бир бор таъкидланди.

Маърузада педагогларимизни илҳомлантирувчи жуда қимматли, яъни бевосита бутунги ёшларимиз маънавий фазилатларига доир хулосаларни ҳам кўрамиз. Яъни фарзандларимизнинг “... мутлақо янги ўқув тизимида юксак таълим-тарбия олаётган, эски асоратлардан, қарашлардан узоқ бўлган, замонавий касб-хунарларни ўзлаштирган, мустақил фикрлайдиган, эртаги кунга интилаётган”и таъкидланди.

Биз ким эдик?

Президентимиз маърузасида халқимизнинг “Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик”, деган мақолини ҳаётимиз тарзига айлантириш йўлида янги йилда ҳам катта-катта ишларни амалга оширишимиз зарурлиги айтилди. Бу жуда муҳим масала. Чунки ҳалол меҳнат қилиб, турмуши чиройли бўлмаган, қосаси оқармаган йиллар ҳали эсимизда. Собиқ совет тузумида Ўзбекистонда ҳам аҳвол шундай эди. Бунинг учун давлат мустақил, халқи эркин бўлиши керак. Келинг, бу ҳақда сўзни ўша йилларнинг бир гувоҳи - фарғоналик фахрий, педагог Омонжон ака Ҳошимовга кулоқ тутайлик:

- *Ёшлар, неваралар сўраб қолишади: “Устоз, мустақилликдан олдин ҳаёт қанақа эди?” деган мазмунда. Шунда мен бир гап билан жавоб бераман: “Биз эски тузумдан тешик тоғара билан чиқдик.” Ўша йиллар дилим ачишиб мана бунақа шеърлар тўқиб, ўзимга ўзим ўқиб юрардим:*

***Олтин қўлдан касов қолди,
Қозони йўқ бир ўчоқ.
Эгасига аранг тегди,
Қириб олинган пўчоқ.***

Яқинда ўзим туғилиб ўсган маҳалламга тўйга бордим. Болалигим ўтган кўчада биродарим хонадонини топа олмай қолдим. Сабаб, кўчанинг барча хонадонлари янгитдан қуриб битказилган.

Бизнинг пайтимизда-чи. Яхшиси ўз бошимдан ўтган бир можарони эслаб берай: болалар кўпайиб уй-жойни сал

кенгайтиришига эҳтиёж тугилди. Шунда тишимни орасида сақлаб юрган, пешона тери маблағимга 5 мингта ғишт олибман, балога қолибман. Ишонсангиз, бу “Ўзбошимчалигим” учун участковойга 7 кун қатнаганман. Болам тенгги йигит “Қаердан олдинг, қайси пулга олдинг, нимага олдинг, қайси машина олиб келиб берди” деб безори жон қилиб ташлаган.

Ана энди қаранг, болаларим, биз уй қура олмасак, меҳнат қилиб роҳатини кўра олмасак, ўз тилимизда гапира олмасак, улугларимизни зиёрат қила олмасак... Ўзи биз ким эдик ўтган тузум учун?

Ана шундан келиб чиқиб айтаман-да: истиқлол, муҳтарам Президентимиз бизга ўзлигимизни қайтарди, шу ер, шу юрт ўзимизники эканлигини аниқлатди. Бундан буён ҳеч кимга қарам-қул бўлиб яшамасликни ўргатди”.

Уйлар муборак!

Ҳозир, XXI асрда дунёнинг айрим мана ман деган давлатларида ҳам ҳар уч одамдан бири умрини ижарада яшаб ўтказмоқда. Топган маошларининг ярмидан кўпини ижарага тўлайди. Чунки уй жойли бўлиш ҳар бир фуқаронинг шахсий муаммоси: Ўзинг учун ўл, етим. Глобусда Ўзбекистондек ёш оилаларни уй жой билан таъминлаётган давлатлар жуда кам. Уларни бармоқ билан санаса бўлади. Ишонмасангиз интернетга кириб кўринг.

Шунда беихтиёр ўтаётган 2012 йил, яъни «Мустақкам оила йили»да:

- ҳукумат қарори асосида 2012-2013 йилларда ҳар бири 48 квартирага эга бўлган 100та кўпқаватли уй қуриш ишлари амалга ошириляётгани;

- 2012 йилда 2 минг 400та квартира фойдаланишга топширилган бўлса, келгуси йилда яна шунча квартира қурилиши. Ана шундай уйларни сотиб олишда қулай имконият яратиш учун минглаб оилаларга 15 йил муддатга мўлжалланган 210 миллиард сўмга яқин имтиёзли ипотека кредитлари берилгани;

- бунинг устига ёш оилалар учун мебель, маиший техника ва бошқа уй рўзгор буюмларини харид қилиш учун 71 миллиард сўмдан зиёд истеъмол кредитлари ажратилганлигини эсладим.”

Ҳали ёш бўлсада, ёш фуқароларининг ижтимоий ҳимоясида мард турган Ўзбекистон фуқароси эканлигимдан фахрландим. Сиз-чи, хурматли ватандош?

Уй-жойли бўлган минглаб ёш оилалар 2012 йилни кузата-тиб, давлатимизга ўз миннатдорликларини қандай билдиришар экан? Агар сиз ўша бахтиёрлардан бири бўлсангиз, нима деган бўлардингиз?!

Келинг, яхшиси, ана шундай бахтиёр педагог ҳамкасб-ларимиздан бири Умаров Фахриддинга қулоқ тутамиз:

- Мен уч қарра бахтлиман. Биринчидан, мен ишлайдиган Қарши шаҳар 1-сон Болалар мусиқа ва санъат мактаби Президентимизнинг 2008 йил 8 июлдаги 910-сонли қарорига мувофиқ янги, замонавий ўқув бинога кўчиб ўтди.

Буни эшитиб, келингиз: “Дадаси. Сиз мактабингиз билан янги кенг бинога кўчибсизлар. Лекин бизчи? Қачонгача 5 киши 2 хонали эски уйда сиқилиб яшаймиз”, - деб гина қилган эди.

Бахтимизга Президентимизнинг янги уй-жой қурилишига оид қарорлари чиқди. Қарши туманида Янги Хонобод массиви қуриб битказилди. Янги, замонавий, барча қулайликларга эга бўлган 4 хонали уйга кўчиб кирдик. Келингизнинг чеҳраси очиқ. Муомала ўзгарган. Бу – иккинчиси.

Учинчидан, имтиёزلарни ҳисобга олганда, аслида уй нархи-нинг қарийб 50%ини тўладим, холос. Шу сабабли мен хурматли Президентимизга, педагогик жамоамиз номидан, оилам номидан ва ўзим номидан самимий раҳматларимни айтаман”.

Вазифалар

Президентимиз маърузасида “2013 йил Обод турмуш йили”да ўқитувчи, мураббийлар ўзларининг тарбиявий ишларида нималарга ургу беришлари керак?”, деган саволга жавоблар бор.

Албатта, аввало устоз мураббийларимиз ўз тарбиявий ишларининг режаларини, “Маънавият соатлари”нинг мундарижасини “Обод турмуш йили” мазмуни билан бойитадилар. Ўқувчи-талабаларига ободлик, турмуш тушунчаларининг мазмунини Кейс стади методини қўллаб, ҳаётий мисоллар билан тушунтирадилар.

Бунда айниқса, “Обод турмуш йили”да амалга ошириладиган олти устувор йўналиш мазмун-моҳиятини самарали тушунтириш жуда муҳим. Бунда асосий тушунчалардан калит сўзлар

сифатида фойдаланиш тавсия этилади. Ҳар бир тушунча мазмунини “Бу нимани англатади?”, деган савол орқали очиб, шарҳлаб, бир бирига боғлаб бориш яхши самара беради:

Биринчи йўналиш бўйича: Тинчлик, осойишталик, хавфсизлик, миллатлараро аҳиллик ва ҳамжихатлик.

Иккинчи йўналиш бўйича: Аҳоли фаровонлигини, реал даромадларини ошириш. Бандлик. Тадбиркорликни, фермерликни ривожлантириш. Аниқ манзилли ижтимоий ёрдам.

Учинчи йўналиш бўйича: Инсон саломатлиги. Халқ саломатлигини ҳимоялаш. Замонавий технологиялар билан таъминлаш. Профилактика. Тиббиёт ходимлари меҳнатини рағбатлантириш.

Тўртинчи йўналиш бўйича: Халқимизнинг ҳаёт сифати ва даражасини ошириш. Уй жойлар. Замонавий йўл, коммуникациялар. Тоза ичимлик суви. Коммунал хизмат муаммоларини ечиш.

Бешинчи йўналиш бўйича: Маҳаллани обод қилиш. Маҳалла идораси. Ўзини ўзи бошқариш тизимини такомиллаштириш. Ижтимоий ҳимоялаш тизимини йўлга қўйиш. Маҳалланинг таъсирини кучайтириш. Унга янги ҳуқуқлар бериш.

Олтинчи йўналиш бўйича: Аёллар. Уларнинг жамиятдаги нуфузини ошириш. Ижтимоий фаоллигини ошириш. Уй бекалари оғирини енгил қилиш. Турмушини фаровон қилиш.

“Обод турмуш” ибораси Мухтарам Президентимизнинг “Ободлик кўнгилдан бошланади”, деган даъватларини эслатади. Бу даъват биз педагоглардан обод кўнгилли Шахс тарбиясига алоҳида эътибор қаратишни талаб қилади. Обод кўнгилли Шахс деганда кишининг кўз олдига аввало ўзини ва ўзгаларни, турмушни обод қилаётган одам келади. Уни ўқитувчи, мураббийлар шу даражага кўтаришган. Унинг кўнглини обод қилишган. Унга миллий маънавият, ғоямиз билан ўз кўнглини, уйини, маҳалласини, юртини обод қилишни ўргатишган. Шунинг учун у:

- ўқиб, мусиқа тинглаб, театрга тушиб, сайр саёҳат қилиб, кўнглини обод қилади.

- оиласи, устозлари, атрофдагилар қалбини ширин сўзлари билан обод қилади;

- соғлиғини жисмоний тарбия билан, соғлом турмуш тарзи билан обод қилади;

- меҳнатдан келган бойлиги билан дастурхонини, рўзгорини обод қилади;
- яшаётган квартирасини, подъездини, ҳовлисини обод қилади;
- ишини дўндириб қўйиб, соҳасини обод қилади;
- дахлдор ва фаол бўлиб, маҳалласи, қишлоғини обод қилади;
- бу билан у туманини, шаҳрини обод қилади;
- бу билан у вилоятини, Ватанни обод қилади;
- мана шундай кўнгли обод одамларнинг ҳар кунлик ишлари йигилиб, йиғилиб, **Турмушимизни обод қилади.**

«Обод турмуш йили»да ҳар бир синф хонаси, мактаб обод бўлиши бизнинг касбий масъулиятимиз даражасини ҳар куни кўрсатиб туради. Демак, биз ҳам зиёли, ҳамда фаол фуқаролар сифатида уйимизда, маҳалламизда, мактабимизда кўнгли, сўзи, иши ободликнинг намунасини кўрсатишимиз керак.

Яъни:

- **Ватанни обод қилиш, инсон эркин ва фаровон яшайдиган ҳаёт барпо этиш орзу ниятлари билан кундалик ҳаётимизни тўлдириш,**
- **уларни ҳаётимизнинг мақсадига айлантириш,**
- **шундай ғоя ва интилишни амалга ошириш учун давлатимиз ва жамиятимизнинг барча куч ва имкониятларини сафарбар этиш.**

Чунки буларнинг барчаси Муҳтарам Президентимиз асос солган Миллий мафкурамизнинг Бош ғояси – “Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон жамият” барпо этиш ғоямизнинг рўёбини билдиради. Шундай эмасми?

ОБОДЛИК БАХТИ

**“Обод турмуш йили” Давлат дастури замирида
халқимизнинг шу ёруғ нияти билан боғлиқ
улуғвор мақсад ва режалар мужассам**

Президентимиз 2013 йилни мамлакатимизда “Обод турмуш йили” деб эълон қилиш асносида таъкидлаганидек, **“обод деганда, халқимиз, миллатимиз нафақат кўркем ва чиройли, шу билан бирга, тинчлик ва осойишталик, ўзаро меҳр-оқибат, ахиллик, файз-барака ҳукмрон бўлган жойларни, доимо пок ният ва соғлом интилиш билан яшашни тасаввур қилади”.**

Ҳақиқатан ҳам, “обод” деган сўзнинг маъноси жуда кенг ва теран.

Обод деганда – кўркем бинолар, чиройли кўчалар, боғу роглар билан гўзаллик касб этган, гуллаб-яшнаган юрт кўз олдимизда гавдаланади.

Обод деганда – меҳр билан ишлов берилган, яхши қаров, парвариш кўрган гўшаларни тасаввур этамиз.

Обод деганда – тарихдан ибратли сабоқ чиқариб, бугунги саодатли кунларга шукрона айтиб, буюк келажакка ишончи мустаҳкам одамлар яшайдиган, гавжум ва серфайз манзилларни англаймиз.

Обод деганда – инсоннинг хурсанд, шоду хуррам бўлишдек руҳий-маънавий ҳолатини, бахтиёр кайфиятини ҳис этамиз.

Ободлик ва Бахт. Она тилимизда “бахт” сўзи тақдир, насиба, улуш, омад, толе, иқбол, саодат, маъмурлик, қут-барака каби маъноларни ифода этади. Бахт – бу ҳаётдан, турмушдан тўла мамнунлик, муродга етганлик, беармонлик ҳолати. Бахт – кишининг ўз турмуши бекам-кўстлигидан ва ҳаёти маъно касб этганидан, орзу-умиди ушалганидан ҳосил қиладиган қаноатидир.

Азалдан инсон ҳаётининг олий мақсади – бахтга эришишдан иборат. Ўз навбатида, инсоннинг бахтли бўлиши унинг соғлиғи, иродаси, ҳаётининг мазмунли ўтишига боғлиқ. Инсон юксак жисмоний камолотга эришиш йўлида ҳаракат қилганидек, ақлий

комилликка ҳам жаҳд қилса, шубҳасиз, ўзи интилаётган бахт-саодатга мушарраф бўлади.

Бахт тушунчаси улугланган мана бу иккита иқтибосга эътибор беринг:

Биринчиси – “Эй, Темур!.. Агар подшо бўлиб келган бўлсанг – бизга бахт ато эт!” (Юртбошимизнинг халқ депутатлари ва жамоатчилик вакиллари иштирокида ўтган кенгашдаги маърузасида келтирилган Амир Темур ҳақидаги ривоятдан, 1990 йил 24 февраль).

Иккинчиси – “Барчамизга яхши аёнки, ҳар қайси инсон, миллати, тили ва динидан қатъи назар, бу дунёга бахтли яшаш учун келади” (Президентимизнинг Конституциянинг 20 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасидан, 2012 йил 7 декабрь).

Ушбу иқтибослар айтилган оралиқ муддат – қарийб 22 йилни ташкил этади. Бу орада бахт куши – Ҳумо мустақил давлатимиз рамзига айланди ва бемисл ардоқ топди. Элимиз ягона, ҳамжихат Ўзбекистон халқи бўлиб жипслашди ва суверен Давлатимиз мадҳиясини аҳил, баралла куйламоқда: “Серқуёш, хур ўлкам, элга бахт, нажот...”

Гўзал пойтахтимизнинг муаззам маркази – Мустақиллик майдонида қад ростлаган Бахтиёр она обидаси, Истиклолимизнинг бахтли авлоди бунёд этган барча ноёб иншоотлар юртдошларимиз покиза ниятлар билан зиёрат қиладиган, узоқ-яқин дўсту меҳмонларимиз ҳавас билан қарайдиган мўътабар маъволардир.

Бугунги кунда озод ва обод Ватанимиз кўз ўнгимизда, юракларимизда бор бўй-басти билан кундан-кун юксалмоқда. Халқимиз ободлик бахтининг нашидасидан фарогат топиб, бунёдкорлик, шукроналик руҳи билан яшамоқда, ёруғ истиқбол сари дадил одимламоқда.

Президентимизнинг 2013 йил 14 февралдаги ПҚ-1920-сонли қарори билан тасдиқланган “Обод турмуш йили” Давлат дастури замирида эл-юртимизнинг мустақиллик йилларида қўлга киритган ютуқларини янада кўпайтиришга қаратилган улғувор мақсад ва режалар мужассам экани алоҳида таҳсинга сазовордир.

Юртимиз – тинч ва ҳаловатли, ҳаётимиз – файзли-тароватли

Мамлакатимизда тинчлик-осойишталик ва ҳафсиликни, фуқаролар ва миллатлараро аҳиллик ва ҳамжиҳатликни кўп қорачиғидек сақлаш ва мустаҳкамлаш турмуш ободлигининг бирламчи шартидир. Шукри, юртимизда тинчлик барқарор, осмонимиз мусаффо. Бу – катта бахт. Бугунги талотўп дунёда бундай бахту саодатга эришиш осонми? Йўқ, албатта.

Эл-юртимиздаги тинчлик-хотиржамлик ва барқарорлик туфайли шаҳар ва қишлоқларимизда байраму шодиёналар, хонадонларимизда тўй-томошалар бўлмоқда. Шундай экан, бу неъматларга чин юракдан шукрона қилиш ва осойишталигимизнинг кадрига етиш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарзидир.

Эътибор беринг: биз инсоният тарихидаги энг ривожланган даврда яшаймиз. Фан-техника тараққиёти янги-янги босқичларга кўтарилмоқда, одамларга қулай шарт-шароит ва имкониятлар яратилмоқда. Бироқ тинчлик, ҳаёт аввалида бўлганидек, ҳозир ҳам энг тансиқ неъмат. Буни дунёнинг ҳар кунги манзараси инсониятга бот-бот эслатиб турибди.

“Бир кун жанжал чиққан уйдан қирқ кун барака кетади”, деган ҳикмати халқимиз бежиз айтмайди. Бугунги кунда айрим юртлардаги нотинчликлар оқибатида аҳолининг осойишталигига путур етмоқда, бегуноҳ одамлар қурбон бўлмоқда. Энг ёмони, бу мамлакатлар адоқсиз муаммоларнинг исканжасида қолмоқда. Қўшни давлатлар ҳам бундай вазиятлардан зарар кўряпти. Экспертларнинг фикрича, низолар ва беқарорликлар домига тушиб қолган бу давлатларнинг иқтисодиёти бир неча ўн йиллар ортга сурилиб кетади ҳамда улар ўзини ўнглаб олиши учун жуда кўп вақт керак бўлади.

Ҳа, бугунги дунёда жадал ўзгариб бораётган вазият ва жараёнлар, мавжуд можароларнинг кескинлашуви ва янги қарама-қаршилиқларнинг пайдо бўлиши, баъзи минтақаларда этник ва конфессиялараро тафовутлар негизида вужудга келаётган тўқнашувларнинг кучайиши, ҳали-бери давом этаётган жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ҳамда унинг оқибатлари жиддий таҳдид ва хатарларни келтириб чиқармоқда.

Шу маънода, 2012 йилнинг сентябрь ойида қабул қилинган

«Ўзбекистон Республикасининг ташқи сиёсий фаолияти концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ги қонун барча юртдошларимиз, бутун халқимиз томонидан қизгин қўллаб-қувватлангани, ҳатто халқаро ҳамжамиятда катта ақс садо бергани бежиз эмас. Мазкур Концепция, Президентимиз таъкидлаганидек, давлатимизнинг халқаро майдондаги асосий принциплари, стратегик устувор йўналишларини белгилаб беради ва Ўзбекистон томонидан мамлакатимиз мустақиллигининг илк йилларидан бошлаб амалга оширилаётган стратегиянинг мантиқий давомидир.

Бир сўз билан айтганда, Ўзбекистон мафкуравий тамойиллар сабабли рўй бераётган турли тўқнашувларга ўзининг жалб этилишига ҳамда қўшни давлатлар ва ҳудудлар билан чегаралардаги қуролли можаролар ва кескинлик ўчоқларида мамлакатимизнинг иштирок этишига йўл қўймайди. Давлатимиз яхши қўшничиликнинг, юзага келадиган низоларни фақатгина тинч йўл билан бартараф этишнинг қатъий тарафдоридир.

Мустақиллик йилларида халқимиз эришган энг катта бойлик – бу тинч-тотув ҳаётимиз эканига шубҳа йўқ. Табиийки, ана шу осойишта ва барқарор ҳаётнинг мустаҳкам қалқони бўлган миллий армиямизнинг барпо этилиши халқимизнинг мустақилликни қўлга киритиш тарихига чамбарчас боғланиб кетган. Шунинг учун Президентимизнинг 2012 йил 24 октябрда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳузурида Жамоатчилик кенгашини тузиш тўғрисида”ги қароридан белгиланган вазифалар ҳам «Обод турмуш йили»да амалга оширадиган эзгу ишларимиз билан узвий боғлиқ.

Муҳим масалалардан яна бири – 2010 йил ноябрь ойида қабул қилинган Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясида белгилаб берилган улуғвор вазифаларни изчиллик ҳамда қатъият билан ҳал этишдир. Ўтган даврда Концепцияда кўзда тутилган 50 дан зиёд қонундан 12 таси қабул қилинди. Жорий йилда яна 30 дан ортиқ қонун лойиҳасини кенг жамоатчилик, жумладан, хорижий эксперт ташкилотларни жалб этган ҳолда кўриб чиқиш ва муҳокама этиш жараёнлари бошланиб кетди.

“Обод турмуш йили” Давлат дастурида “Юридик ва жисмоний шахсларнинг муружаатлари тўғрисида”, “Ўзбекистон

Республикаси Фуқаролик процессуал кодекси ва Ўзбекистон Республикаси Оила кодексига оила институтини такомиллаштиришга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”, “Жамоатчилик назорати тўғрисида” каби ўндан ортиқ янги қонун лойиҳаларини тайёрлаш белгиланган.

Албатта, бу қонунларнинг ишлаб чиқилиши ҳамда қабул қилиниши мамлакатимизда барқарорлик ва осойишталик, хавфсизлик, фуқаролар ва миллатлараро тотувликни янада мустаҳкамлашга, инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва манфаатларини ҳимоя қилишга, жамиятимиз фаровонлигини изчил юксалтиришга хизмат қилади.

Ҳар бир одам бой бўлса, мамлакат обод бўлади

Мустақиллик йиллари давомида Ўзбекистонда ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига асосланган демократик ҳуқуқий давлат ва адолатли фуқаролик жамиятини барпо этиш мақсадида туб ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Юртимизда мулкчиликнинг турли шакллари жорий этиш ва уларнинг тенглигини ҳуқуқий кафолатлаш, мамлакатимиз иқтисодиётининг негизини айнан ушбу хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этиши Асосий Қонунимизда мустаҳкамланган.

Конституциямиздаги бу қоидаларнинг нечоғли ҳаётий эканини пойтахтимизда 2012 йилнинг 12-14 сентябрь кунлари “Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий сиёсатни амалга оширишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг роли ва аҳамияти” мавзуда ўтказилган халқаро конференция яна бир бор тасдиқлади.

Ушбу халқаро конференциянинг очилиш маросимида Президентимиз Ислом Каримов қайд этганидек, Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг қўламли ислоҳотларнинг бош мақсади – кучли, рақобатбардош миллий иқтисодиётни яратиш ва шунинг ҳисобидан аҳоли фаровонлигини мунтазам ошириб боришдир.

Бундан қарийб 22 йил олдин иқтисодиёти бирёқлама ривожланиб, хомашё тайёрлашга йўналтирилган, боз устига, ғоят улкан табиий, минерал-хомашё ва меҳнат ресурсларига, инсоний салоҳиятга эга бўлишига қарамай, собиқ иттифокда аҳоли турмуш даражаси, ижтимоий ва гуманитар соҳалар ривож

бўйича охирги ўринларга тушиб қолган юртимизнинг истиклол йилларида босиб ўтган мураккаб, айна пайтда шарафли йўлига доир баъзи мисолларга назар ташлайлик.

Аввало, мустақиллик йилларида Ўзбекистон иқтисодиёти қарийб 3,7 баробар, аҳоли жон бошига нисбатан ҳақиқий даромадлар 7 баробар, нафақаларнинг ўртача миқдори – 9 баробар, иш ҳақи 18 баробар ўсди. Биргина 2012 йилнинг ўзида аҳолининг даромадлари миқдори 17,5 фоизга, энг кам иш ҳақи 26,5 фоизга ошди.

Мутахассислар эътироф этганидек, янгиланган иқтисодиёт ва янги ҳаёт одамлар умрининг давомийлигида ижобий акс этди – умр ўртача 7 йилга узайди. Мамлакатимизда уй-жой фонди қарийб 2 баробар ошди. Бугун юртимиздаги оилаларнинг 98,5 фоизи ўз уйи ёки квартирасига, қишлоқдаги оилаларнинг 97,5 фоизи ер майдончасига эга.

Агар 22 йил илгари 10 та хонадондан биридагина енгил автомобиль бўлган бўлса, ҳозир ҳар учинчи оилада биттадан, айрим хонадонларда ҳатто бир нечтадан шахсий автомашина бор.

Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йил якунларига бағишланган мажлисида Президентимиз томонидан шундай рақам келтирилди: Ўзбекистонда аҳолининг энг кўп таъминланган 10 фоизи ва энг кам таъминланган 10 фоиз қатлами даромадлари ўртасидаги тафовут 2012 йилда атиги 8 баробарни ташкил этган.

Бу жаҳондаги энг паст кўрсаткичлардан бири бўлиб, мамлакатимизда жамиятнинг кескин табақаланишига йўл қўймаслик борасида олиб борилаётган ижтимоий сиёсатнинг ёрқин самарасидир.

Энди бу рақамни бошқа бир факт билан муқояса қилайлик: БМТ маълумотларига кўра, сайёрамиздаги энг бой уч кишининг сармоёси қарийб 600 миллион киши истиқомат қиладиган 48 та энг қашшоқ мамлакатнинг ялпи ички маҳсулотидан ҳам кўпроқ экан. Қолаверса, дунёда ҳар йили очликдан 20 миллион одамнинг қирилиб кетаётгани, 1 миллиард 200 миллиондан ортиқрогининг тўйиб овқатланмаслиги халқаро ҳамжамият учун катта муаммога айланган.

Шунинг ўзи ҳам биз турли жозибали даъватларга учмасдан, ўзимизга хос ва мос бўлган тадрижий, босқичма-босқич

тараққийёт йўлини маъқул топиб, ҳар хил инкилобий моделлардан онгли равишда воз кечиб тўғри қилганимизни исботлаб турибди.

Жорий йилда халқимиз фаровонлиги ва реал даромадлари узлуксиз ўсишини таъминлаш, бандликни ошириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, фермерликни янада ривожлантириш, аҳолига, аввало, ижтимоий муҳтож қатламлар ва кам таъминланган оилаларга давлат томонидан мақсадли ҳимоя ва ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизими янада такомиллаштирилмоқда.

“Обод турмуш йили” Давлат дастурида бюджет соҳаси ходимлари иш ҳақи, пенсия ва нафақалар миқдорини 2013 йилда камида 23 фоизга ошириш, Давлат бюджети сарфларининг 60 фоизини ижтимоий эҳтиёжларга йўналтирган ҳолда, ижтимоий соҳа муассасаларининг молиявий таъминотини янада мустаҳкамлаш ва аҳолини ижтимоий кўллаб-қувватлаш самарадорлигини кучайтириш бўйича аниқ мақсадли чора-тадбирлар белгилангани ҳам юқоридаги фикримизни исботлайди.

Энг муҳими, истиқлол йилларида эришган ва эришаётган барча ютуқ ва марраларимиз тимсолида Ўзбекистон дунёнинг тараққий топган демократик мамлакатлари қаторидан мустаҳкам жой эгаллаш, халқимиз учун муносиб ҳаёт даражасини таъминлаш йўлидан дадил одимлаётганини кўрамиз.

Ўз навбатида, буларнинг барчаси ҳар томонлама пухта ўйланган, узоқ истиқболга мўлжалланган сиёсат натижаси, “Ўзбек модели” самаралари эканига такрор-такрор ишонч ҳосил қиламиз.

Соғлом миллат – буюк ишларга кодир

Биз ҳақиқатан ҳам ўз фарзандларимиз ва набираларимиз билан фахрланишни истасак – улар замонавий билим ва тажрибага эга, иймонли-эътиқодли, Ватанимиз тарихида ўчмас из қолдирган буюк аждодларимизнинг ишларини давом эттиришга кодир ва салоҳиятли бўлишларига эришиш, бунинг учун эса албатта нуридийдаларимизнинг ҳар томонлама соғлом камол топишларини таъминлаш лозим.

Мустақилликнинг илк йиллариданок Президентимиз ташаббуси билан кенг қамровли ҳаётбахш ислохотлар доирасида тиббиёт соҳсини ҳар томонлама ривожлантириш давлатимизнинг

изчил сиёсатига айланди. Бунинг натижасида мамлакат миқёсида соғлиқни сақлаш соҳасида салмоқли ўзгаришлар амалга оширилиб, улкан ижобий ютуқларга эришилмоқда.

Мамлакатимиз 2011 йилда “Болаларни асрайлик” халқаро ташкилоти томонидан тузилган 161 давлатдан иборат жаҳон рейтингига ўсиб келаётган ёш авлод саломатлиги ҳақида энг кўп ғамхўрлик кўрсатилаётган давлатлар орасида 9-ўринни эгаллади. Бу кўрсаткич бўйича Германия, Франция, Буюк Британия, АҚШ каби энг ривожланган давлатлардан олдинда эканимиз ҳам шуни намоён этмоқдаки, мустақиллик йилларида аҳоли саломатлигини яхшилаш борасида юртимизда олиб борилаётган эзгу ишлар ўз юксак самараларини бераётир.

Президентимиз йил якунларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисида мамнуният билан қайд этганидек, репродуктив саломатликни таъминлаш бўйича ўзбек модели БМТ томонидан Шарқий Европа, Болтиқбўйи ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари учун энг яхши минтақавий дастур сифатида тавсия этилди.

Мустақиллик йилларида юртимизда, аввало, энг юқори талаблар ва халқаро стандартларга жавоб берадиган ихтисослаштирилган вилоят шифохоналари ва уларнинг шаҳар ҳамда туманлардаги бўлимлари, тез тиббий ёрдам хизматларидан иборат аҳолига бепул, юқори малакали шошилич тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича мутлақо янги ва ноёб ягона тизим шакллантирилди.

Барча ҳудудларда 3200 дан зиёд ҚВП, яъни қишлоқ врачлик пунктлари бунёд этилди. Туман ва вилоят даражасидаги соғлиқни сақлаш муассасалари оптималлаштирилиб, ихчам туман тиббиёт бирлашмалари, вилоят кўп тармоқли шифохоналари ва поликлиникалари ташкил этилди.

Шунингдек, мамлакатимизда эътироф этилган илмий мактаблар негизида – кардиология ва кардиожаррохлик, акушерлик ва гинекология, урология, офтальмология, пульманология ва фтизиатрия, эндокринология каби йўналишларда 10 та республика ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббий марказлар тузилди. Ҳозирги кунда бу марказларда аҳолига юқори технологик тиббий хизматлар кўрсатилмоқда.

Академик В.Вохидов номидаги республика ихтисослаштирилган хирургия маркази шу тиббий марказлар орасида етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Мустақиллигимизнинг 21 йиллиги байрами арафасида ушбу марказ қошида Кардиохирургия мажмуасининг янги биноси фойдаланишга топширилди. Тўрт қаватли бу марказ кардиология жарроҳлиги йўналишида фойдаланиладиган барча замонавий техника ва технологиялар билан таъминланган.

Республика ихтисослаштирилган илмий-амалий тиббий марказлари томонидан, “Обод турмуш йили” Давлат дастурида кўзда тутилганидек, жорий йилда 1700 та нозик ва мураккаб жарроҳлик амалиёти, жумладан, 1000 та юрак нуқсонларидаги клапан жарроҳликлари, 200 та аортакоронар шунтлаш, 500 та коронар ва уйқу артерияларидаги эндоваскуляр стентлаш жарроҳликлари амалга оширилади. Бинобарин, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишни такомиллаштириш, ташхис қўйиш ва даволашнинг энг илғор услубларига асосланган юқори малакали тиббий ёрдам тизимини яратиш мамлакатимизда амалга оширилаётган ижтимоий йўналтирилган сиёсатнинг устувор вазифаларидандир.

Шу маънода, Тошкентда 2011 йил 25-26 ноябрь кунлари “Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: “соғлом она – соғлом бола” мавзуидаги халқаро симпозиум ўтганидан кейинок, яъни 2011 йил 28 ноябрь куни Президентимизнинг “Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишни янада чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори эълон қилингани бежиз эмас.

Бу қарор соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилишни янада чуқурлаштириш, тиббиёт муассасалари фаолияти самарадорлигини ошириш, замонавий талаблар ва стандартларга мувофиқ аҳолига юқори сифатли тиббий ёрдам кўрсатишни таъминлаш, республика соғлиқни сақлаш тизимида бошқариш ва меҳнатни ташкил этишнинг илғор шакл ҳамда услубларини жорий этишга қаратилган.

“Обод турмуш йили” Давлат дастурида Президентимизнинг юқорида айтиб ўтилган қарори ижроси доирасида йил давомида чекка жойлардаги аҳоли пунктларида 32 та қишлоқ врачлик пункти, Тошкент шаҳрида эса 5 та оилавий поликлиника қуриш

ва жихозлаш кўзда тутилган. Шунингдек, Жаҳон банки билан ҳамкорликда амалга ошириладиган “Саломатлик-3” лойиҳаси доирасида 54 та туман ва шаҳар тиббиёт бирлашмалари бунёд этилади.

Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Энг асосийси, Давлат дастурида кишиларимизда ўз соғлиғини сақлашга тўғри муносабатда бўлишга ва соғлом турмуш тарзи маданиятига йўналтирилган ҳаётий фалсафани шакллантириш вазифаси ва шу доирада амалга ошириладиган тадбирларга устувор ўрин берилган.

Бундан кўзланган мақсад, содда қилиб айтганда, одамларимизда бу ҳаётнинг ҳеч қачон тугамайдиган ташвишларидан биров ҳоли бўлиб, ўзи ҳақида ҳам озгина ўйлаб, соғлиғи ҳақида қайғуриб, таъбир жоиз бўлса, ўзини ўзи қадрлаб, яхши кўриб яшаши билан боғлиқ замонавий кўникмаларни чуқурлаштиришдир. Зеро, давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, соғлом халқ, соғлом миллатгина буюк ишларга қодир бўлади.

Обод жамият қуришда ҳал қилувчи куч

Мустақиллик йилларида халқимизнинг қаддини кўтарадиган, шаън-шавкати улуғлайдиган, ғурурига ғурур қўшадиган ва асрий орзулари рўёбга чиқишига замин яратадиган кўпдан-кўп хайрли юмушлар амалга ошириладиган. Энг муҳими, ҳар қандай инсоннинг энг мўътабар орзуси, астойдил интилган асосий мақсади – соғлом, баркамол авлодни тарбиялаш, ҳар томонлама комил инсонни вояга етказишдан иборат, деган масъулият психологияси жамиятимизда қайта қарор топди.

Ўтган даврда баркамол авлод орзуси биз учун энг эзгу мақсадга, таъбир жоиз бўлса, энг савобли ишга айланди. Бугун барча эзгу ишларимиз бошида эл-юрт келажагига бевосита дахлдор ана шу масала турибди. Маънавий бой, ахлоқан етук, интеллектуал ривожланган, юқори билимли, жисмонан бақувват, ҳар томонлама камол топган шахсни шакллантириш ҳаётбахш ислохотларимизнинг узвий қисми ҳисобланади. Зотан, мамлакатимиз аҳолисининг тахминан 64 фоизи ёшлардан иборат. Бу навқирон авлодимизнинг ўртача ёши 26,9 йилни ташкил

этади, шу боис Ўзбекистон дунёда аҳолиси ёш бўлган мамлакат мақомига эга.

“Обод турмуш йили” Давлат дастурида ўсиб келаётган ёшларни жисмонан соғлом, маънан етук – баркамол қилиб тарбиялаш, кадрларни касбий жиҳатдан ҳозирги замон даражасида тайёрлаш, келгусида таълим сифатини янада ошириш ва такомиллаштириш, таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш борасида олиб борилаётган барча ишлар самарадорлигини ошириш билан боғлиқ гоят муҳим чора-тадбирлар белгиланган.

Йил давомида 732,8 минг нафар ўқувчини бепул дарслик ва қўлланмалар билан таъминлаш белгиланган. Уларнинг 537,8 минг нафари умумтаълим мактаби 1-синф ўқувчилари, 6,4 минг нафари «Меҳрибонлик» уйи тарбияланувчилари ва мактаб-интернатлар ўқувчилари, 188,6 мингга яқини кам таъминланган оила фарзандларидир. Шунингдек, 554 минг нафар кам таъминланган оила фарзандлари қишки кийимлар жамланмаси ва бош кийим билан, яна 549 минг нафар 1-синф ўқувчиси эса 12 номдаги ўқув ашёлари билан таъминланади.

Бундан ташқари, ўрта махсус, касб-ҳунар ва олий таълим муассасаларининг кутубхона фондиди 343 номдаги 600 минг ўқув қўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда. Бу эса ўқувчиларда ўз танлаган касби бўйича мустаҳкам касбий кўникма ва малакалар ҳосил бўлишига, касб-ҳунар коллежларида амалий машғулотлар самарадорлигини оширишга бевосита хизмат қилади.

Нафсиламбрини айтганда, бу каби залворли ва аниқ рақамларга одамларимизнинг кўзи ўрганиб, кўнгли кўникиб ҳам қолди. Ҳар қайси қатъий рақам, умуман, белгиланган мақсадли чора-тадбирнинг ортида инсон омили, ёшларимиз камолоти турганига, шу боис ушбу кўрсаткичлар белгиланган муддатида албатта забт этилишига ҳеч биримиз шубҳа қилмаймиз.

Бу – яхши, албатта. Лекин, Ўзбекистонда бундай юксак марралар босқичма-босқич эгалланаётган бир пайтда айрим давлатларда ёш авлод вакиллари учун мактаб эшиклари умуман ёпиқлиги, сайёраамиздаги 1 миллиарддан ортиқ одам бутунлай саводсиз экани ва уларнинг аксариятини болалар ташкил этиши, кейинги вақтда баъзи ривожланаётган мамлакатларда мактаб

болаларининг 60 фоизи турмуш қийинчиликлари туфайли ўқишдан кетишга мажбур бўлгани каби аччиқ ҳақиқатларнинг ҳам мағзини чақишимиз керак, деб ҳисоблаймиз.

ЮНИСЕФ маълумотларига кўра, охириги ўн йилда жаҳоннинг ҳали у, ҳали бу нуктасида юз берган ҳарбий тўқнашувларда камида 2 миллион нафар вояга етмаган бола қурбон бўлган, 10 миллион нафар бола майиб-мажруҳ бўлиб қолгани етмаганидек, ўз ота-онаси ва бошпанасидан ҳам айрилган.

Ер юзининг ривожланган давлатларида 2008 йилда бошланиб, сўнгра бошқа юртларни қамраб олган молиявий танглик туфайли дунёда қарийб 40 миллион киши ўз иш жойидан маҳрум бўлган. Демак, улар эндиликда ўз болаларига мактаб либоси, дарсликлар, ўқув қуроллари харид қилиш қурбига ҳам эга эмас. Бинобарин, Ўзбекистонимиз сингари болапарвар, халқсевар давлат дунёда нечта?!

Халқимиз иззатини жойига қўйиш йўлида

Истиклол йилларида Ўзбекистонда макроиктисодий барқарорликка эришилиши, иқтисодий ва институционал ислохотларнинг чуқурлаштирилиши ҳамда инвестиция муҳитининг яхшиланиши мамлакатимиз инвестиция фаоллигининг сезиларли даражада кучайишини таъминламоқда. Айниқса, иқтисодиётимиздаги юқори ўсиш суръатлари ҳисобидан марказлашмаган манбалар, биринчи навбатда, хусусий ва тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларнинг улуши ортиб бормоқда.

Айтиш жоизки, инвестиция ва саноат соҳасидаги фаол сиёсат натижаси сифатида мустақиллик йилларида юртимизда енгил ва юк автомобиллари, автобуслар ишлаб чиқарадиган янги автомобиль заводлари ташкил этилди. Жаҳондаги етакчи хорижий компаниялар билан ҳамкорликда Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи, Шўртан газ-кимё мажмуаси, Қўнғирот сода заводи, ўнлаб тўқимачилик мажмуалари барпо этилди.

Кейинги фараҳбахш янгиликлардан бири – Устюрт газ-кимё мажмуасини қуриш лойиҳаси 2012 йилдаги дунёнинг ўнта глобал инвестицион лойиҳаси қаторидан жой олганининг ўзи бу

борадаги ишларимизнинг наинки изчиллиги, айна чоғда оламшумуллигини яққол намоён этади.

Ҳақиқатан ҳам, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг жиддий таъсирларига қарамай, Ўзбекистон дунёдаги кам сонли давлатлар қаторида иқтисодиётнинг барқарор юқори ўсиш суръатларини таъминламоқда, ишончли фаолият кўрсатаётган молия-банк тизимини сақлаб тушибди.

Давлатимиз раҳбарининг 2012 йил яқунларига бағишланган мажлисдаги маърузасида қанд этилганидек, ўтган йилда иқтисодиётимизга 11 миллиард 700 миллион доллар миқдоридан ички ва хорижий инвестициялар жалб этилди ёки бу борадаги кўрсаткич 2011 йилга нисбатан 14 фоизга ўсди. Яъни, глобал жаҳон иқтисодиётида ҳали-бери сақланиб қолаётган жиддий муаммоларга қарамасдан, 2012 йилда Ўзбекистон ўз иқтисодиётини барқарор суръатлар билан ривожлантиришни давом эттирди, аҳоли турмуш даражасини изчил юксалтиришни таъминлади, дунё бозоридаги ўз позициясини мустаҳкамлади.

Жорий йилда халқимизнинг турмуш даражаси ва сифатини янада ошириш, муносиб яшаш ва ижтимоий-маиший шароитларни яратиш борасидаги ишлар янги босқичга кўтарилади. Бу борада “Обод турмуш йили” Давлат дастурида белгиланган конкрет чора-тадбирлар шундан далолат бермоқда.

Жумладан, 353 та массивда 10 мингта қишлоқ жойлардаги намунавий лойиҳалар асосида уй-жойлар қуриш режалаштирилган. Шу кунларда наинки қишлоқларимиз, балки катта-кичик шаҳарларимизда ҳам ғоятда улкан кўламдаги бунёдкорлик ишлари жадал олиб борилмоқда.

Буларнинг барчаси бежиз эмас. Чунки мустақиллик йилларида бой тарихимиз, бетакрор меросимиз, муқаддас дину диёнатимиз, кўҳна урф-одат ва анъаналаримиз қайта тикланди. Меҳр-окибат, бағрикенглик, ҳамжиҳатлик каби олижаноб фазилатлар, миллий ва умумбаъшарий кадриятларга уйғун бўлиб яшаш, Ватан тақдири ва келажагига дахлдорлик туйғуси ҳаётимиздан мустаҳкам ўрин олмоқда.

Албатта, бу каби ижобий омиллар халқимизнинг руҳиятини кўтариб, ишчанлик, бунёдкорлик қайфиятини кучайтирмоқда, юртдошларимизнинг келажакка ишончини янада оширмоқда.

Дастурда, шунингдек, хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларининг фаолиятини тартибга солишга қаратилган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш, аввало, уларнинг аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича коммунал ташкилотлар билан ҳамкорликда олиб борадиган вазифаларини белгилаш кўзда тутилгани долзарб аҳамиятга эга.

Шаҳарлар ва туман марказларининг ҳудудини кўкаламзорлаштириш дастурини ишлаб чиқиш, аҳолини тоза ичимлик суви ва канализация хизмати ҳамда табиий газ билан барқарор таъминлаш, вилоятлар аҳолисини электр энергияси билан таъминлашни яхшилаш, транспорт, замонавий йўллар ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини ривожлантириш – бу каби қатор йўналишларнинг ҳар бири бўйича белгиланган амалий тадбирлар албатта халқимизнинг турмуши янада обод бўлишига хизмат қилади.

Мамлакатимизда бундай кенг миқёсли ободлик ишлари кимларгадир яхши кўриниш ёки ҳисобот бериш учун эмас, балки мустақилликнинг олий мақсадини рўёбга чиқариш, яъни ўзбек халқининг иззатини жойига қўйиш учун амалга оширилмоқда.

Президентимиз ибораси билан айтганда, “Ўзбекистон дунёнинг ривожланган давлатлари қаторига қўшилиш, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни, мамлакатни модернизация қилишни давом эттириш ҳамда чуқурлаштириш, фуқаролик жамиятини шакллантириш ва шу асосда ўз фуқаролари учун муносиб турмуш шароитини яратишни ўзининг истиқболдаги муҳим вазифалари деб билади”.

Обод маҳалла обод кўнгилдан бошланади

Бугунги кунда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, маҳаллалар аҳолининг эҳтиёжманд қатламларига, боқувчисини йўқотган, кам таъминланган оилаларга, жисмоний имконияти чекланган ва ёлғиз қарияларга чинакам меҳр-мурувват кўрсатиш, оилалар мустаҳкамлигини таъминлаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштиришда, энг асосийси, фуқаролик жамиятини ривожлантиришда муҳим ўрин тутиб келмоқда.

Маҳалланинг халқимиз маънавияти билан боғлиқ жиҳатлари ҳақида гап борганда, мамлакатимиздаги ҳар қайси хонадон, ҳар бир оила, бутун эл-юртимиздаги маънавий иқлим ва вазиятни англамоқчи бўлсак, бу борадаги ҳақиқий манзаранинг ёрқин ифодасини аввало маҳалла ҳаётида худди ойнадек яққол кўриш имконига эга эканимизни эътироф этиш лозим.

Кези келганда, “маҳалла – халқ виждони” деган ҳикмат бежиз тугилмаганини таъкидлаш жоиз. Бу муносиб таъриф одамларнинг дардини, кундалик ўй-ташвишларини яқиндан тушунишда, уларнинг оғирини енгил қилишда энг халқчил идора бўлган маҳалла тизимига нисбатан юксак ишонч, демакдир.

Мамлакатимизда маҳалла институтига фуқаролик жамияти тизимидаги ҳал қилувчи бўгин сифатида қаралаётганининг муҳим сабабларидан бири шундаки, маҳаллалар давлат бошқаруви органлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш бўйича кенг қонуний ваколатларга эга.

Ўтган даврда барча соҳаларда эришган залворли ютуқларимизда, бир томондан, юртимиздаги тинчлик-тотувлик, барқарорлик ва бунёдкорлик муҳим ўрин тутса, иккинчи томондан, бунда ана шу аҳиллик ҳамда яратувчанлик, энг муҳими, оилавий ҳамжиҳатлик ва меҳр-оқибат маскани бўлган маҳалланинг роли жуда каттадир. Албатта, маҳалла тизимини ривожлантириш борасида муайян чора-тадбирларнинг ўз вақтида, изчил амалга ошириб борилаётгани жиддий аҳамият касб этади.

“Обод турмуш йили” Давлат дастурида маҳалла фаолиятини янада такомиллаштириш, ҳуқуқ ва ваколатларини кенгайтириш, маҳаллалар ва аҳоли турар жойларининг ташқи кўринишини яхшилаш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга оид масалаларни ҳал этишдаги роли ва аҳамиятини оширишга доир бир қатор амалий ишлар белгилангани диққатга лойиқдир.

Жумладан, жойлардаги давлат ҳокимияти органларининг андазавий лойиҳалар асосида маҳаллаларни ободонлаштириш бўйича худудий тадбирлар режаларини тасдиқлаш, маҳаллалар ташқи кўринишини яхшилаш, аҳолининг дам олиши, эстетик тарбия ва соғломлаштириш учун зарур шарт-шароитлар яратиш каби бир-биридан муҳим тадбирларнинг амалга оширилиши бу борадаги ютуқларимизга ютуқлар қўшиши тайин.

Оила ободлиги – фаровонлигимиз асоси

Маълумки, 2012 йил мамлакатимизда эзгу ният ва олижаноб орзу-мақсадларга тўла “Мустақкам оила йили” деган ном билан ўтди. “Мустақкам оила йили” Давлат дастури изчил амалга татбиқ этилди. Давлат дастури доирасида барча молиявий манбалар ҳисобидан 2 триллион сўмдан ортиқ ҳамда 100 миллион АҚШ долларидан зиёд маблағ сарфлангани, ҳеч шубҳасиз, бу йўналишда амалга оширган ишларимизнинг кўлами ва миқёси нақадар кенг ва улкан эканидан яққол далолат беради.

Оила институтини юртимиздаги маънавий ўзгаришлар билан уйғун тарзда ривожлантириш, унинг нуфузини ошириш масаласига доимий аҳамият бериб келинаётгани алоҳида эътиборга моликдир. Нега деганда, шахс маънавияти, унинг дунёқараши, инсоннинг тасаввур ва эътиқодига алоқадор кўникмалар мажмуи асосан оилада шаклланади.

Шу маънода, оила ҳақиқий маънавият ўчоғи, мафкуравий тарбия омили ва муҳитидир. Президентимиз таъбири билан айтганда, “Бу ёруғ дунёда ҳаёт бор экан, оила бор. Оила бор экан, фарзанд деб аталмиш бебаҳо неъмат бор. Фарзанд бор экан, одамзот ҳамиша эзгу орзу ва интилишлар билан яшайди”.

Бош мақсадимиз баркамол авлод тарбияси, яъни етук, соғлом, маънавияти юксак, маърифати баланд ёшларни тарбиялаб, вояга етказиш экан, бу вазифанинг салмоқли қисми бевосита оила зиммасига тушиши табиий.

Ота-она, бобо-буви, амма-хола, амаки-тогага, ака-ука, опасингилга ва бошқа яқинларга меҳр-муҳаббат, ҳурмат, умуман, инсоний муносабат айнан оилада қарор топади. Бу жараён абадий давом этажак. Шарқда инсон шахсини оила муҳитининг таъсирисиз тасаввур қилишнинг иложи йўқ. Айнан шу оилапарварлик табиатан бизнинг жамоавийликка мойиллигимизни билдиради.

“Обод турмуш йили” Давлат дастури доирасида “Ёш оилалар учун турар-жой” дастурини амалга ошириш, ёш оилаларга ипотека кредитлари асосида сотиш учун мамлакатимиз ҳудудларида 105 та кўп хонали турар-жой биноларини қуриш учун банклар

томонидан кредит маблағларини ажратиш кўзда тутилгани ҳар қанча таҳсинга сазовордир.

Шу билан бирга, имтиёзли ва микрокредитлар асосида аёллар тадбиркорлигини комплекс дастур асосида ҳар томонлама ривожлантириб, молиявий кўмак бериш, шунингдек, “Оила фаровонлигини янада ошириш мақсадида аёлларни тадбиркорлик фаолиятига жалб қилиш” лойиҳасини ҳаётга татбиқ этиш мўлжалланмоқда. Бу, авваламбор, юртимиз хотин-қизларини тадбиркорликка кенг жалб қилиш ва уларнинг фаол фуқаролик позициясини кучайтириш, оилавий бизнесни рағбатлантириш учун зарур шароитлар яратади.

Жорий йилда газ плитаси, холодильник, кир ювиш машинаси, телевизор, чанг юткич, микротўлқинли печ, дазмол, кондиционер каби электр уй-рўзгор буюмларини ўзимизда ишлаб чиқаришни кескин ошириш режалаштирилган. Қишлоқ ҳудудларида яшовчи аҳолининг узоқ муддат фойдаланишга мўлжалланган бу каби уй-рўзгор буюмларини сотиб олишлари учун ажратилувчи истеъмол кредитлари миқдорини 1,3 баробарга ошириш кўзда тутилган. Бундай амалий тадбирлар халқимизнинг яшаш даражаси ва турмуш шароитларини яхшилаш, қишлоқ аёлларининг уй юмушларини енгиллатишда муҳим омил бўлиши шубҳасиз.

Мухтасар айтганда, “Обод турмуш йили” Давлат дастурининг мазмун-моҳияти ва аҳамиятини кенг, изчил ва атрофлича тарғиб этишимиз даркор. Зотан, олдимизга қўйган эзгу мақсадлар негизида, авваламбор, Ватанимизни ҳар томонлама обод қилиш, мамлакатимизни тараққий эттириш, инсон эркин нафас оладиган, тинч ва фаровон яшайдиган ҳаёт барпо этиш гоёси мужассам.

Президентимиз таъкидлаганидек, “Айни шундай орзуниятлар билан кундалик ҳаётимизни тўлдириш, уларни ҳаётимизнинг мақсадига айлантириш, шундай ғоя ва интилишни амалга ошириш учун давлатимиз ва жамиятимизнинг барча куч ва имкониятларини сафарбар этиш, ҳеч шубҳасиз, бугунги кунда ғоят муҳим ва долзарб аҳамият касб этади”.

Гулом МИРЗАЕВ,
Республика Маънавият тарғибот маркази раҳбари

ЯНГИ ЙИЛДА, ЯНГИ УЙДА!

The Case – ишланма

Синф раҳбарлари учун “Маънавият соати”да ўқувчиларнинг мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотлар, бунёдкорликка дахлдорлик туйғусини шакллантириш, бунда The Case Method(Кейс - ҳаётий мисоллар)дан фойдаланиш бўйича илмий-услубий ишланма.

Икки оғиз The Case Method ҳақида

Хурматли устоз. Сиз ёшлар тарбияси, маънавий-маърифий ишларга доир Президент Қарорлари, Фармойишлари, Вазирлар Маҳкамаси, Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг қарор ва ҳужжатларини диққат билан ўрганиб келмоқдасиз. Ҳужжатларни варақлар экансиз, кўзингиз “жойларда ислохотларда эришилган ютуқларни халқчил, ҳаётий мисоллар асосида, тарғиб қилиш, тўлиқтириш, кўрсатиш” вазифасига тушади.

Бир мисол. 2012 йил 19 июнь кунини Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма бир йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги ПҚ-1776 сонли Қарори имзоланди. Унда Республика комиссияси зиммасига **“Тақдиримсан, бахтимсан, эркин, обод Ватан!”** деган эзгу ғояни ўзида мужассам этган ташкилий-амалий, маданий-маънавий тадбирлар ҳамда тарғибот-ташвиқот дастурини тузиш ва амалга оширишда 11та масалага алоҳида эътибор қаратиш кўрсатмаси берилди. Эътибор берсак, бу масалаларнинг ҳар бири Кейс методини тақозо қилишини кўрамиз. Мана улар:

1. “Истиклолнинг ҳаётбахш куч эканини очиб бериш”;

2. “Халқимиз мураккаб ва машаққатли йўлни босиб ўтганини чуқур таҳлиллар орқали кўрсатиш”;

3. “Ўзбек модели” ўзини ҳар томонлама оқлаганини аниқ факт ва материаллардан фойдаланган ҳолда атрофлича ёритиб бериш”;

4. “Қабул қилган дастурларимизнинг амалий натижаларини ҳаётий мисоллар ёрдамида акс эттириш”;

5. “Мамлакатимизнинг қиёфаси тубдан ўзгариб бораётганини кўрсатиб бериш”, ва эртанги кун учун аҳамиятини таъсирчан усул ва воситалар асосида ёритиш”;

8. “Кенг кўламли ишларнинг маъно-моҳиятини атрофлича ифода этиш”;

9. “Қуролли кучларимизнинг қудрат ва салоҳиятини ошириш бўйича олиб борилаётган ишларни кенг акс эттириш”;

10. “Маҳалланинг роли ва таъсири кучайиб бораётганини кўрсатиш”;

11. “Ватанимизнинг жаҳон миқёсида юксалтириш йўлида собитқадамлик билан бораётганимизни аниқ ҳаётий фактлар орқали кенг жамоатчиликка етказиш”.

Бу эса ёшлар тарбияси, таълим муассасалари маънавий-маърифий ишларига Кейс стади методини жорий қилиш аниқ вазифа қилиб белгиланганини кўрсатади.

Ана шу вазифадан келиб чиқиб, мазкур илмий-услубий ишланма ишлаб чиқилди. Мақсад - ҳурматли устоз ва мураббийларимизга “Маънавият соатлари”ни ўтишда ҳаётий мисоллардан фойдаланиб, ўқувчи ёшларимизда мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишларига, ислохотларга дахлдорликни шакллантиришга кўмаклашишдир.

Бунда уларга The Case Method (ҳаётий мисоллардан фойдаланиш методи сифатида) яхши самара беради. Ёшларимизни миллий ғоямиз руҳида тарбиялашда ҳаётий мисоллар, фактлар бебаҳо манба. Айниқса, болаларимиз ўз кўзлари билан кўраётган, гувоҳ бўлаётган воқеалардан фойдаланиш жуда фойдали. Чунки мисол, воқеаларнинг айнан баён қилиниши, кўрсатилиши, тасвирланиши ўқувчиларнинг “ўша вақтда, ўша жойда иштироки” самарасини беради.

Ушбу “**Янги йилда, янги уйда!**” Кейс материаллари янги “Обод турмуш йили” арафасида Пойтахтимизнинг Алишер Навоий номли кўчасида янги тураржой мажмуини фойдаланишга топшириш маросимида иштирок этган юртдошларимиздан муаллиф олган интервьюлар асосида тайёрланди.

“Дахлдорлик дарси” мавзусидаги машғулот якунида ўқувчилар:

- Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларга ўз дахлдорликларини намоён қилиши;

- Юртимизнинг барча шаҳар, туманларида қурилаётган янги лойиҳалар асосидаги турар жойлар, жумладан пойтахтимиз Тошкентдаги бунёдкорлик ҳақида аниқ билимларга эга бўлиши;

- “Биз ким эдик. Бугун биз КИМмиз!”, деган саволга ҳаётий, киёсий фактлар, мисоллар, ракамлар асосида жавоб бера олиши;
- Ватан ва ўз манфаатлари уйғунлигини тушунтириб бера олишлари;
- Мустақилликни ҳимоя қилишга, асраб авайлашга тайёр;
- Ўзи яшаётган ҳудуд, туман, маҳаллада халқ фаровонлиги ғояси рўёбини мисоллар билан ҳикоя қилиб бера олиши керак.

Янги йилда янги уйга

Муҳтарам Президентимиз Ислом Каримовнинг ташаббуслари билан мамлакатимиз улкан бунёдкорлик майдонига айланди. Ҳар йили бетакрор, юртдошларимизни, хорижликларни лол қолдираётган меъморчилик намуналари бунёд этилмоқда.

Яқиндагина фойдаланишга топширилган “Бунёдкор” стадиони, Кардиология маркази ғуруримизга ғурур қўшган эди. 2012 йил 27 декабрь куни соат 12 да янги “Обод турмуш йили” арафасида пойтахтимизнинг Алишер Навоий номи билан аталган обод кўчасида унутилмас шодиёна бўлиб ўтди.

8 та кўпқаватли уйлар атрофи байрамона безатилган. Йўлаклар саранжом, зинапоялар кенг, ёритилган, озода саришта. Уйларнинг кириш йўлакларига “Янги уйлар муборак!”, “Хуш келибсиз!” “Янги уйлар кутлуғ бўлсин!”, “Янги йилингиз муборак бўлсин!”, “Обод турмуш йили” нгиз муборак бўлсин!”, “Янги йилда янги уйга” деган рангли ёзувлар осиб қўйилган.

Оқ мрамор уйларга суқланиб тикиласиз. Уйларнинг 1 ва 2 қаватлари замонавий дўконлар. Уларнинг ложувард ойналари ортидан сеҳрли олтин қандиллар сизни имлайди. Бу порлаган ранглар гармонияси бугун Алишер Навоий кўчасидан пиёда, энг замонавий автобусларда, Нексия, Спарк, Ласетти, Эпика, Малибуларида ўтаётган юртдошларимизга қувонч, хайрат, ифтихор улашаётир. Ҳамманинг гаплари беихтиёр бир мавзу атрофида айланаётир. Бу мавзу – “Биз ким эдик. Бугун биз КИМмиз!”.

Муҳтарам Президентимизнинг ташаббуслари ва лойиҳалари асосида миллий ва жаҳон шаҳарсозлигининг энг сўнгги ютуқларини ўзида мужассам қилган тураржой мажмуаси фойдаланишга топширилди. Навоий кўчасини маржонга тизилган марвариддай безаб турган янги уйлар ўз эшикларини очди. Бу қувончли воқеа барча юртдошларимизни, айниқса янги уй эгаларини қувонтирди.

Шодиёнада пойтахт жамоатчилиги вакиллари, фаоллари иштирок этишди. Биз улардан 10 нафарининг фикрини ёзиб олдик. “Маънавият соати”да ҳар бир фикр бир ўқувчи томонидан ўқиб эшиттирилади. Устоз ўқувчиларга ушбу фикрга ўз муносабатини айтишларини сўрайди. Фикрни аниқлаштирувчи саволлар беради. Ўқувчилар ўз мустақил фикрларини билдирадilar.

1-фикр: Мехнат фахрийси, Тошкент шаҳар Учтепа туман Дегрез маҳалласи раиси Марат ота Ғуломов шундай деди: Менинг ёшлигим худди мана шу ерларда ўтган. Ўшанда Навоий кўчасининг бир ёғи иморат, бир ёғи жарлик эди. Одамлар пасткам уйларда яшардилар. Қоронги тушгач, бу ерлардан ўтишга одам кўрқар эди. Кейинчалик ярмарка деган дўконлар қурилди. Бу дўконлар талабга жавоб бермас эди. Ишонсангиз, ҳатто ерда ўтириб савдо қилинар эди-да.

Энди қаранг. Юксак маданиятли савдо дўконлари ишлай бошлади. Савдо, хизмат кўрсатиш маданияти ўзгараяпти. Тафаккур ўзгараяпти. Болаларимизнинг тарбияси ўзгараяпти. Мен ўша пайтларда пойтахтда тураман, деб ўзимча фахрланиб юрган эканман. Пойтахт дегани мана бундай бўлар экан.

Мана, қиска муддатда Ҳазрати Имом мажмуаси, Халқаро Анжуманлар саройи, “Маърифат маркази”, “Бунёдкор” стадионлари қуриб битказилди. Бугун эса Навоий кўчасида Европанинг ривожланган давлатларидан асло қолишмайдиган янги уйлар қурилиб, фойдаланишга топширилмоқда. Тўғриси айтсам, ҳозир менда ҳам қани эди, мен ҳам шундай уйларда яшасам, деган орзу пайдо бўлди.

Халқимиз бойиб, енгил машиналар сони тез кўпаймоқда. Бундай вазиятда шаҳримиз кўчаларининг кенгайтирилаётгани жуда яхши бўлаётир. Агар шундай қилинмаганида эди машиналар йўлларга соатлаб тикилиб қолар эди. Бу иш осон иш эмас эди. Муаммони ечишнинг энг яхши йўли топилди – трамвай, троллейбус йўлларидан воз кечилди. Йўлларимиз кенг, текис, равон бўлди.

Янги уйларнинг калитларини қўлларига олган ҳамшаҳарларимизга “Янги йилда янги уйлар муборак!”. Оилаларимиз бундан ҳам мустаҳкам бўлсин. Хонадонингиздан бахт саодат, фаровонлик аримасин, деймиз”.

Саволлар:

1. *Марат ота нега “Мен ўша пайтларда пойтахтда тураман, деб ўзимча фахрланиб юрган эканман. Пойтахт дегани мана бундай бўлар экан”, деди?*

2. *Сиз мустақиллик йилларида қурилган қайси улкан биноларни биласиз?*

3. *Марат ота нима учун “Халқимиз бойиб, енгил машиналар сони тез кўпаймоқда”, деди?*

2-фикр. Ўктам Қурбонов, 6 уй 21 хонадон эгаси – автомобиль саноати ходими:

Бугун бизнинг оиламиз жуда бахтли. Чунки ҳамма орзу қиладиган, Европанинг ривожланган давлатларидаги уйлардан сира қолишмайдиган замонавий, қулай, шинам хонадон эгасимиз. Бу уйлар шаҳарсозликнинг энг янги, намуналари асосида қурилганлиги бизда ифтихор уйғотади.

Айниқса, уларнинг пишиқ ғиштдан қурилганлиги, миллий анъаналар ва замонавийлик уйғунлиги жуда чиройли. Муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов ўз “Биз уй қурганда аввалгидек пахса деворли эмас, балки 80-100 йилга етадиган, етти пуштимизга хизмат қиладиган уйлар қуришимиз керак”, деган эдилар. Мен ишонаман, 2112 йилда бу уйда менинг чевараларим фахрланиб яшашади.

Илгари мен Юнусободга бориб, спортзалда шуғулланар эдим. Энди 200 метр юраман, холос. Қўшни уйимиз тагида спортзал ишлаб турибди. Бориб кўрдим. У ерда дунёдаги энг яхшилари тренажерлар ишлаб турибди.

Ҳар бир хонадонда алоҳида телефон дафтарлари бор. Уларда хизмат кўрсатиш турлари, телефонлари ёзилган. Баъзан иш билан бўлиб овқат қилишга улгурмасак, шартта телефон қиламиз. Пастдан иссиқ овқатни пишириб, келтириб беришади.

Бугунги хурсандчилик юртимизда “2013 йил – Обод турмуш йили”да давом этадиган бунёдкорлик ишларининг дебочаси деб биламан. Бундай улкан бунёдкорлик ва ғамхўрликлар раҳнамоси муҳтарам Президентимизга чексиз миннатдорчилик билдираман. Ўз билимим, куч ва ғайратимни шу азиз Ватан фаровонлигига сарфлашга сўз бераман”.

Саволлар:

1. Президентимиз Ислом Каримовнинг “Биз уй қурганда аввалгидек пахса деворли эмас, балки 80-100 йилга етадиган, етти пуштимизга хизмат қиладиган уйлар қуришимиз керак”, деган фикрларини қандай тушундингиз?

2. Хонадонлардаги телефон дафтарлари нимага хизмат қилади?

3. Ўқтам аканинг “Ўз билимим, куч ва ғайратимни шу азиз Ватанимиз фаровонлигига сарфлашга сўз бераман”, деган ваъдаси мазмунини сиз қандай тушундингиз?

3-фикр. Меҳнат фахрийси Мавжудахон ая Зияева сўзи

Мен бир умр мана шу Хадрадаги “Дори-дармон” бошқармасида ишлаб келдим. Умрим оилам билан, барча шароитлари мужассам хонадонда яшасам эди, деган орзуда ўтди. Лекин собиқ шўро даврида бу орзуим армонга айланди. Чунки у даврда бундай хашаматли уйларни қуриб ҳам, олиб ҳам бўлмасди. Мана бугун, мустақиллигимиз шарофати билан, менинг ўғлим мен етолмаган орзуларга эришди. Она учун бундан ортиқ бахт борми?

Уйнинг олди хиёбон, орқа тарафи боғ. Хавфсизлик уйимизга кираверишдан – домофондан бошланади. Ким сўраб келган бўлса, уйимизда ўтириб, тасвирини кўраемиз. Сўрашамиз. Уйимизнинг ичидаги қулайликларни айтмайсизми? Уйимизга икки тарафдан қуёш нури тушади. Иссиқ. Хоналари алоҳида. Ошхонанинг шинамлигини қўяверасиз.

Невараларим учун болалар хонаси, дарс тайёрлаш столи, компьютер мосламалари, китоб жавони, кийим-кечак шкафлари бор. Жакузиларни айтмайсизми?! “Дом”да жакузи бўлишини тушимизда ҳам кўрмаганмиз! Тўғрими?! Шкафларнинг ғилдирак билан очилиб ёпилишичи? Ҳар бир хона алоҳида иситилади.

Илгари кўчадаги уйлар фасади кулранг, бўғиқ, ёқимсиз эди. Шунинг учун кўча бефайз ва кўримсиз эди. Айниқса, кўчанинг ўртасида ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга панжаранинг ўрнатилгани ҳам чиройли, ҳар томонлама қулай бўлди. Биз айниқса, болаларимиздан, невараларимиздан хотиржаммиз.

Мен она, буви сифатида бу уйларни қуришнинг ташаббускори ва Бош меъмори, барчамизнинг ғамхўримиз мухтарам

Президентимиз Ислом Каримовга барча онахонлар, аёллар номидан чексиз миннатдорчилик билдираман”.

Саволлар:

1. *Мавжудахон ая нима учун “барча шароитлари мужассам хонадонда яшасам, деган орзуим армонга айланди. Чунки у даврда бундай ҳашаматли уйларни қуриб ҳам, олиб ҳам бўлмасди”, деди?*

2. *Янги уйларнинг қандай қулайликлари бор экан?*

3. *Мавжуда аянинг Президентимиз Ислом Каримовга барча онахонлар, аёллар номидан чексиз миннатдорчилигининг сабаблари нимада деб ўйлайсиз?*

4-фикр. Дзюдо бўйича икки карра жаҳон чемпиони Ришод Собиров:

Мен спортчиман. Европанинг кўп давлатларида бўлдим. Шаҳарларни, одамларнинг турмушини кузатаман. Ҳар сафар Тошкентга қайтганда, дам олиш кунлари шахримизни айланаман. Пойтахтимизда қурилаётган янги боғлар, биноларга қараб, Тошкент билан Европанинг манаман деган шаҳарларини солиштираман. Пойтахтимизнинг ҳам миллий, ҳам замонавий ривожланаётганидан фахрланаман.

Ўзбекистон – дунёдаги ўз ёшларига, жумладан, спортчи ёшларига энг ғамхўр давлатлардан бири. Бунинг бир мисоли: “Мустақкам оила йили”да минглаб ёш оилаларга уй-жойлар қуриб берилди, кредитлар, рўзғор анжомлари олиш учун имтиёзлар берилди. Мен ҳам ана шундай бахтли ёшлардан бири эканлигимдан фахрланаман.

Буларнинг барчаси муҳтарам Президентимизнинг ташаббуслари ва раҳбарликларида бўлаяпти. Шу сабабли мен Муҳтарам Президентимизга ўзим ва оилам номидан чексиз миннатдорчилик билдираман. Ўзбекистон спорти шарафини янада юксакларга кўтариб, фарзандлик бурчимни оклашга сўз бераман.

Саволлар:

1. *Дзюдо бўйича икки карра жаҳон чемпиони Ришод Собиров ҳақида нималарни биласиз?*

2. *“Ўзбекистон - дунёда ўз ёшларига энг ғамхўр давлатлардан бири”, деган фикрни шарҳланг.*

3. Ришод Собиров “фарзандлик бурчимни оқлашга сўз бераман”, деб ваъда берди. Сиз Ватанимиз олдидаги фарзандлик бурчингизни қандай тушунасиз?

5-фикр. Тошкент шаҳар “Нуроний” жамғармаси раиси Муҳаммаджон Зуфаров: Мустақилликнинг биринчи кунидан бошлаб Ислом Абдуғаниевич бутун куч ғайратларини Республикамининг ривожланишига, бунёдкорликка, ободонлаштириш ва тарихий обидаларни тиклашга қаратдилар.

Натижада Мустақиллигимизнинг 20 йиллик умрида 100 йил ичида қилинадиган ишлар амалга оширилди. Бугун айтиш мумкинки, пойтахтимиз дунёдаги яшаш учун энг қулай гўзал шаҳарлар қаторидан жой олди. Чунки 20 йилда 500 дан ортиқ кўчалар янги қурилиб таъмирланди. 30 дан ортиқ 2 қаватли кўприклар қурилди, шаҳар кичик халқа йўли, 8 та кўприк қуриб битказилди.

Бу қилинган ишлар эвазига автомашиналар бемалол юрмоқда. Сирдарё томонидан келаётган катта юк машиналар халқа йўл орқали ўтмоқда. Бу пойтахтимиз экологияси, ҳавосини тоза қилди.

Шаҳримизда жуда катта кўламда бунёдкорлик ишлари олиб борилди. Пойтахтнинг қоқ марказида қурилган Халқаро анжуманлар саройи биноси пойтахтимизнинг 2200 йиллик юбилейига тухфа қилинган эди. Ўшанда мен сўзга чиқиб, “агар Тошкентни олтин узук десам. Ислом ака унга катта олмосдан кўз қўйиб бердилар”, деган эдим. Бунақанги бинолардан жуда кўп қурилди. Шундан бери Навоий кўчасидаги Миллий кутубхона, Ёшлар ижоди маркази, “Бунёдкор” стадионининг очилиш тадбирларида катнашдим.

Муҳтарам Президентимиз пойтахт аҳлининг хаёлига ҳам келмаган мўъжиза яратиб бердилар. Кечагидек ёдимда. “Бунёдкор” стадионининг очилиш маросимида ўтирибмиз. Ўшанда стадион тепасидаги арк(очик қисми) ўртасида 15 кунлик ой пайдо бўлди. Буни қарангки, ўша лаҳзада санъаткорларимиз ой ҳақида кўшиқ айтишаётган эди. Бу мўъжиза эди.

Ислом Абдуғаниевич менга қараб: “Оқсоқол, қалай?”, дедилар. Мен яқинроқ бориб, катта раҳматлар айтдим.

Шаҳримизнинг аввалги раҳбарлари калтабинлик қилиб, “Бу ерда булоқ сувлари бор, деб баҳона қилиб, иморат қуришмаган. Чунки уларнинг нияти шаҳарни кўркам қилиш эмас эди. Шу сабабли уйлар темир бетондан, совук, файзсиз бўлар эди.

Алишер Навоий кўчаси пойтахтнинг кўчасига энди ўхшади. Қурилган бу иморатлар осмондан тушгани йўқ. Уларнинг иккинчи қаватида дунё талабига жавоб берадиган жиҳоз ва маданиятли савдо ташкил қилинди. Бу уйда яшашни бутун пойтахт аҳли ҳавас қилмоқда”.

Саволлар:

1. *Мустақилликнинг биринчи кунларида Ўзбекистон қай аҳволда эди?*

2. *Муҳаммаджон отанинг “20 йилда Ўзбекистонда 100 йилда қилинадиган ишлар амалга оширилди”, деган гапларига ўзингиз яшаб турган туман, шаҳардан мисоллар келтиринг.*

3. *Шўро даврида қурилган уйлар нима учун темир бетондан, совук, файзсиз бўлган?*

6-фикр. Ёш эколог олим Ҳусниддин Пўлатов: “90 йилда Тошкент шаҳри умумий майдонининг 9%ини боғ ва хиёбонлар, яшил ҳудудлар ташкил этган. Чунки одамлар яшайдиган жойларга завод, фабрикалар қуриб ташлашган. Бундан шаҳар ҳавоси ифлос бўлиб, оғир экологик вазият юзага келган. Ўша пайтда қушларнинг ўнлаб турлари Тошкентдан учиб кетган эди. Ҳозир эса боғ ва хиёбонлар ҳудуди 23%га етди. Ўша даврлар кетиб қолган қушлар яна қайтиб келишаётир. Қайтган қушлар шаҳримиз ҳавоси қанчалик мусаффолигини холис кўрсатиб туришибди. Айниқса, Кичик ҳалқа йўлининг қурилиши шаҳар ҳавосини, экологиясини, одамлар нафас олаётган ҳавони поклади. Тонналаб чиқадиган зарарли газлар энди йўқ.

Навоий кўчаси атрофидаги ташландиқ ётган катта майдон боққа айлантирилди. Бу оқ мрамар уйлар чиройини кўриб, ҳаяжонга тушдим. Беихтиёр Соҳибқирон Амир Темур бобомизнинг “Қудратимизни кўрмоқчи бўлганлар биз қурган иморатларга боқсин”, деган муборак сўзларини эсладим.

Саволлар:

1. *XX асрнинг 90 йилида нима учун Тошкент шаҳри умумий майдонининг атига 9%ини боғ ва хиёбонлар, яшил ҳудудлар ташкил этган?*

2. *Бир пайтлар қочиб кетган қушларнинг қайтиши нимани билдиради?*

3. *“Яхшидан боз қолади”, мақолининг мазмунини тушунтириб беринг.*

7-фикр. Шайхонтохур тумани ИИБ профилактика катта инспектори майор Акбаров Абдувахоб Эшманович:

Мен 1998 йилдан бери Шайхонтохур тумани Ички Ишлар Бошқармаси профилактика хизматида инспектор лавозимида фаолият юритиб келаяпман. Мен ҳам мана шу замонавий, европанинг ривожланган давлатларидаги каби уйлардан бирига кўчиб кирдим.

Бугунги кунда нафақат Тошкент шаҳрида балки, юртимизнинг барча ҳудудларида муҳташам ва замонавий бинолар барпо этилмоқда. Шу жумладан, Шайхонтохур тумани ҳудудида ҳам улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Хусусан, «Баркамол авлод маркази» ёки Чорсу бозори ҳудудидаги бинолар шахримизнинг кўркига кўрк қўшиб турибди.

Чиройли уйлар одамларнинг кўнгилларига, хулқи, маънавиятига катта таъсир кўрсатар экан. Мана, мен хизмат қилаётган “Хадра” маҳалласи ҳудудида ҳуқуқбузарлик ҳолатлари анча камайиб кетди. “Ўқчи” маҳалласида ҳуқуқбузарлик ҳолатлари янги уй жой мажмуаси қурилиш даврининг ўзида уч қарра камайди.

Янги уйимизни афзалликларини гапирадиган бўлсам уйнинг фасадлари миллий нақшлар билан безатилган, хонадонлари эса баланд, 3 метр, даҳлизи ва хоналари кенг, ёруғ, баҳаво ва шинам, турмуш ўртоғим Зебунисо, айникса, ошхонадаги қулайликлардан хурсандчилиги ичига сиғмаяпти. Биринчи ва иккинчи қаватда жойлашган савдо ва хизмат кўрсатиш мажмуаларида оила эҳтиёжи учун барча керакли нарсалар бор. Болаларимнинг кўзлари ўзгача чақнади. Биз оиламиз билан давлатимизнинг ва ҳурматли юртбошимизнинг ғамхўрлигидан чексиз миннатдормиз.

Бундай юксак эътиборга жавобан бундан буён ҳам бор вужудимни, борлигимни, кучим ва ғайратимни Ватанимиз тинчлиги ва осойишталигига, Президентимга багишлайман.

Саволлар:

1. *“Чиройли уйлар одамларнинг кўнгилларига, хулқи, маънавиятига яхши таъсир кўрсатар экан”, деган фикрнинг маъносини чақиб беринг.*

2. Сиз яшаётган туман, шаҳарда қурилаётган янги намунавий уй-жойлар, бинолар ҳақида ҳикоя қилиб беринг.

3. Бор вужудимни, борлигимни, кучим ва гайратимни Ватанимиз тинчлиги ва ёсоийшталигига, Президентимга бағишлайман.

8-фикр. Нуруний отахон Музаффар Раҳимов: Бир вақтлар калта ўйланиб, Тошкентнинг ажойиб боғлари бузиб юборилди. Ариқ ва булоқлари кўмилиб кетди. Иқлим шароитимизга мутлақо тўғри келмайдиган, бир бирига ўхшайдиган темир бетон уйлар қуриб ташланган эди. Ана ўша аччиқ тажрибалардан келиб чиқиб, Президентимиз шаҳарсозликка етти ўлчаб эмас, етмиш марта ўлчаб бир кесиш кераклигини таъкидлагандилар. Ана шундай узоқни кўзлаб олиб борилган бунёдкорлик натижасида бугун азим пойтахтимиз ўзгаларнинг ҳавасини ва халқимизнинг гурур ифтихор ва севгисини уйготмоқда.

Айниқса, гўзал ва мухташам Миллий театрнинг рўпарасида қий-чувли, ифлос ярмаркадан келадиган бақир-чақирлар одамларни ранжитар эди. Боз устига машиналар тирбандлиги, бетартиблиги, улардан чиқаётган заҳарли газ кўшилиб ҳам табиатга, ҳам кайфиятга зиён берар эди. Илгари ҳам бу кўча Навоий номида эди. Лекин бу улуғ номга номуносиб эди. Ярмаркачилар дастидан тротуарларда ҳам юриб бўлмас эди. Мана бугун исми жисмига мос бўлибди. Навоий бобомизнинг дostonларда ёзган орзу армонлари мана, рўёбга чиқди.

Бугунги кунда Тошкентда олиб борилаётган бекиёс ободонлик 1000 йилда бир бўлади ё йўқ. Мана шундай давр бизнинг вақтимизга тўғри келибди. Муҳтарам Юртбошимизнинг бекиёс меҳрлари туфайли, Тошкент ўз номи билан “Шарқнинг дарвозаси”, «Ислom маданияти пойтахти» деган номларга мос шаҳарга айланди. Бугун ҳар биримиз, айниқса, ёши улуғлар меҳнат қилаётган одамларнинг олдига чиқиб, “Ҳорманглар!”, деб кўмақдош бўлишимиз, ҳеч бўлмаса, бир пиёладан яхна чой қуйиб бериб туришимиз зарур деб ҳисоблайман.

Саволлар:

1. *Музаффар ота “Бир вақтлар калта ўйланиб, Тошкентнинг ажойиб боғлари бузиб юборилди. Ариқ ва булоқлари кўмилиб кетди”, деганда қайси вақтларни назарда тутмоқда?*

2. Президентимизнинг “шаҳарсозликда етти ўлчаб эмас, етмиш марта ўлчаб бир кесиш керак”, деган фикрларини шарҳлаб беринг.

3. Пойтахтимиз нима учун “Шарқнинг дарвозаси”, «Ислом маданияти пойтахти» деб аталганлигини ўртоқларингизга туншунтириб беринг.

9-фикр. Архитектор талаба Ф.Йигитов: Яқинда Президентимизнинг яна бир қарори –Тошкентнинг Эски шаҳар қисмини 2020 йилгача бўлган даврда ривожлантириш ва ободонлаштириш бўйича қарорлари қабул қилинди. Бу муҳим ҳужжатда эски шаҳарни тубдан реконструкция қилиш, янада ривожлантириш ва ободонлаштириш, аҳолининг ҳаёт сифатини ошириш, замонавий талаблар шаҳарсозлик принциплари ва нормаларига мувофиқ тарзда ижтимоий, транспорт ва муҳандислик коммуникация инфратузилмаларини шакллантириш, миллий меъморлик анъаналарини асраб авайлашга қаратилган қатор чора тадбирлар кўзда тутилган.

Тошкент шаҳри мустақиллик йилларида мегаполисга айланди. Кўп давлатларда шаҳарлар бетартиб кенгайди. Бизнинг пойтахтимиз эса узокни ўйлаб тузилган режа асосида ривожланмоқда. Тошкент қурилишларининг линияли характери мегаполисининг белгиларидан бири.

2000-3000 км радиусда Тошкентга тенг келадиган шаҳар йўқ. Пойтахтимиз минтақамизнинг энг кўркам, энг қулай шаҳрига айланди. 2012 йилда нуфузли халқаро ташкилотларнинг эътирофига кўра Тошкент шаҳри дунёда инсонларнинг яшаши учун энг қулай бўлган – Вашингтон, Амстердам, Сидней, Берлин, Париж каби шаҳарлари қаторига кирди..

Энг катта кўчаларимиз илгари 2-4 полосали бўлган бўлса, ҳозир 6-8 қаторли(полосали) бўлди. Муҳтарам Юртбошимиз ободликка шунчалик катта эътибор кўрсатяптилар. Биз қараб тураемизми? Йўқ. Ҳаммамиз бир жону бир тан бўлиб, уни тозаозода тутиб, асраб авайлаб, қадрига етайлик.

Саволлар:

1. “Мегаполис” деган сўзнинг маъноси нима?(Синф раҳбари олдиндан тайёрлаб, туншунтириб беради. Ўқувчилар ўз фикрларини билдирадилар).

2. 2000-3000 км узоқликда Тошкентга тенг келадиган шаҳар йўқлигини (Харитага циркул марказини Тошкент шаҳри устига қўйиб, 3000 км айлана майдон ҳосил қилиб, чизиб, пойтахтимизнинг афзалликлари санаб ўтилади) тушунтириб беринг.

3. Талаба йигитнинг ташаббуси ҳақида ўз фикрингизни айтинг.

10-фикр. Ўзбекистон Халқ шоири Маҳмуд Тоир: Бундай бахтиёр лаҳзаларни шоирнинг оташин мисраларисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Янги уйлар эгаларини қўшалок байрам билан қутлаб, мана бу сатрларни битдим:

Шаҳарлар ичинда бир гавҳар шаҳар,

Гавҳарлар соҳиби бир заргар шаҳар.

Пойтахт деган сўзнинг пойидаги нур,

Тиллога тенг эрур пойидаги нур.

Бугунги Тошкент бу порлаган офтоб,

Оламни бағрига чорлаган офтоб.

Саволлар:

1. Пойтахтимиз Тошкент ҳақида нималарни биласиз?

2. Шоир “Шаҳарлар ичинда бир гавҳар шаҳар”, деганда нимани назарда тутган?

3. “Оламни бағрига чорлаган офтоб” иборасининг мазмунини тушунтириб беринг.

ОБОД ТУРМУШ – МУСТАҲКАМ ОИЛА, ФАРОВОН ҲАЁТ ГАРОВИ

2013 йилнинг Президентимиз томонидан обод турмуш йили деб эълон қилиниши кенг жамоатчилик томонидан мамнуният билан қабул қилинди. Чунки унда инсон манфаати, ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, ҳаётимизнинг янада фаровон бўлишига эришиш мақсадлари мужассам.

Масаланинг муҳим жиҳати, биз ўз олдимизга мақсад қилиб қўйган озод ва обод, фаровон ҳаёт – мустақиллик ва юксак маънавият тушунчаси билан шу қадар муштарак тушунчаки, уларнинг бирини иккинчисидан ажратиб бўлмайди. Зеро, Мустақиллик маънавиятидан кўнгиллар обод бўлди. Обод кўнгиллар уй, кўча, йўл, қишлоқ, маҳалла, ям-яшил хиёбон, майдон, гулзорлар, иншоотлар билан Ватанни ОБОД қилди. Қайси томонга қараманг, озод ва обод Ватаннинг муаттар ифори кўнгилларни чароғон қилиши кишини ғурурланиш асносида фидойиликка чорлайди

Обод турмуш мазмуни

Мустақиллик йилларида кўпгина тушунча ва ғояларнинг мазмунини янгидан идрок этиш анъана тусини олди. Улардан бири обод турмуш тушунчасидир. Юртбошимиз Ислом Каримов Конституциямизнинг 20 йилигига бағишланган тантанали йигилишда сўзлаган нутқида мазкур тушунча мазмунига эътибор қаратиб, қуйидагиларни таъкидлади: “ҳар қайси инсон, миллати, тили ва динидан қатъи назар, бу дунёга бахтли яшаш учун келади. Бундай юксак орзуга етишнинг шарти ва гарови бўлган омиллар кўп. Лекин улар орасида ҳаётимизга маъно-мазмун берадиган, уни янада ёруғ ва файзли қиладиган бир омил борки, у ҳам бўлса, одамнинг ўз уйи, ўз юртини ҳар томонлама гўзал ва обод қилиб, шундан ўзи мамнун бўлиб, рози бўлиб яшашида яққол намоён бўлади”. Демак, обод турмуш деганда аввало, “бахтли яшаш омиллари”ни тушуниш лозим. Бу омиллар ўз уйи ва юрти учун фидокорона меҳнат ва бунёдкорлик асосида вужудга келтирилади. Самарали меҳнат ва бунёдкорлик руҳи обод турмушнинг юзага келишига олиб келади. Негаки Юртбошимиз таъкидлаганидек, “обод деган сўзнинг маъносини биз жуда кенг ва чуқур тушунамиз. Обод деганда, халқимиз, миллатимиз нафақат кўркем ва чиройли, шу билан бирга,

тинчлик ва осойишталик, ўзаро меҳр-оқибат, аҳиллик, файз-барака ҳукмрон бўлган жойларни, доимо пок ният ва соғлом интилиш билан яшашни тасаввур қилади”. Зеро обод деганда шундай мазмун тушунилиши керак:

- бахтли яшаш учун меҳнатсевар ва бунёдкор бўлиш;
- юртни кўркам ва чиройли масканга айлантириш;
- тинчлик ва осойишталик учун учун курашиш;
- ўзаро меҳр-оқибат ва аҳилликни асраш;
- файз-баракали бўлиш
- доимо пок ният ва соғлом интилиш билан яшаш.

Обод турмуш тушунчасининг маъно-мазмуни ана шундай теран ва чуқур. Шу сабабли мамлакатимизда “Ободлик – кунгилдан бошланади” мазмунидаги интилиш таркиб топган. Бунинг маъноси шуки, қалбида соғлом гоя, ният ва интилишлари бўлган одамлар албатта ўз юртини обод қила олади. Юртбошимиз айнан шунга эътиборни қаратиб, обод турмуш тушунчасида, “барчамизни ҳаракат ва интилишларимиз негизида авваламбор юртимиз, Ватанимизни ҳар томонлама обод қилиш, инсон эркин нафас оладиган, тинч ва фаровон яшайдиган ҳаёт барпо этиш гояси мужассам эканини” таъкидлайди. Бинобарин обод турмуш тушунчасида Тинчлик, Фаровонлик ва Фидокорлик кадриятлари муҳим ҳисобланади.

Ўтаётган ҳар бир кун тарихга айланиб бормоқда. Қайси бир халқ вақтдан оқилона фойдаланиб, эзгу орзу-ниятларни рўёбга чиқарса, шу йўлда фидокорона меҳнат қилиб, нурли келажакка замин яратса, ўша мамлакат обод, ўша халқнинг обрўйи, қадди-басти баланд бўлиши шубҳасиз. “Обод турмуш йили”да ҳар бир киши ана шундай юксак мақсадлар билан яшаши керак.

Обод турмуш – мустаҳкам оила омили

Мамлакатимизда оила бахтли яшашнинг асосий негизи ҳисобланади. Оила ободлиги маҳалла ободлигига, маҳалланинг ободлиги пировардида Юртнинг обод бўлишига олиб келади. Шу маънода оиланинг мустаҳкам бўлиши учун турмуш обод бўлиши керак. Турмуш ободлиги маънавий ва моддий асосларга таянади. Бундан йигирма йил муқаддам Юртбошимиз бу масалани чуқур англаб, унга жамоатчилик эътиборини тортганди. “Бозор иқтисодиёти деб, – таъкидлайди Президентимиз, – инсон маънавиятини унутиш гуноҳ бўлади. Нукул пул ва фойда кетидан қувсак-да, аммо одамларимиз руҳан қашшоқ бўлиб қолишса – бундай

жамиятнинг ҳеч кимга кераги йўк”.¹ Бу ўткир ҳақиқатни ўша вақтда кўпчилик етарли даражада идрок қилиб ололмаганди. Ваҳоланки, Юртбошимиз бу билан шундай фикрларни ифодалаган эди: *биринчидан*, иқтисодий ва маънавий омиллар ўзаро уйғун бўлади; *иккинчидан*, иқтисодий ёки маънавий омилнинг бирортаси оқсаса, албатта инсон ва жамият таназзулга юз тутади; *учинчидан*, айниқса бозор иқтисодиёти шароитида бу уйғунлик долзарб аҳамият касб этади.

Бинобарин, турмушнинг маънавий жиҳатдан обод бўлиши оиладаги кадрятларнинг сақланиб бориши, ёш авлодни баркамол қилиб вояга етказиш ва оила аъзоларининг ахлоқий аҳил бўлиши билан амалга ошади. Турмушнинг моддий жиҳатдан обод бўлиши эса меҳнатсеварлик, топганида барака бўлиши, ҳалоллик ва соғлом ҳаракатга боғлиқдир. Бу икки омил оилани мустаҳкамлайди. Шу сабали 2013 йилда куйидагиларни амалга ошириш назарда тутилади:

- оилаларни ижтимоий қуллаб-қувватлаш;
- ёш оилаларга мадад бўлишни давом эттириш;
- оилалар мустаҳкамлигини таъминлашни устивор вазифа сифатида белгилаш;
- фуқаролар ҳамда миллатлараро аҳиллик ва ҳамжиҳатликни кўз қорачигидек асраш;
- ҳар қайси уйда ва ҳар қайси маҳаллада осойишталикни сақлаш.

Буларнинг барчаси турмуш ободлигини юзага келтириш ва унинг воситасида оиланинг мустаҳкамлигини сақлашга асос бўлади.

Давлат сиёсатида оилалар мустаҳкамлигини таъминлашга қаратилган эътибор инсон омилига бўлган эътиборнинг амалий ифодасидир. Инсон манфаатларини биринчи ўринга қўядиган ана шундай изчил сиёсат туфайли юртимизда тинчлик ва барқарорлик таъминланиб, кўпмиллатли мамлакатимизда ўзаро ҳурмат ва ҳамжиҳатлик тобора кенг қарор топиб бормоқда.

Обод турмуш – фаровон ҳаёт гарови

Фаровон ҳаёт кечириш инсоннинг ўзига боғлиқ ҳодисадир. “олма пиш – огзимга туш” қабилида ўтириш билан фаровон ҳаётга эришиб бўлмайди. Шу сабабли Юртбошимиз таъкидла-

¹ Ислоҳ Каримов Истиклол йўли: муаммолар ва режалар. – Т.: “Ўзбекистон”. 1992. 23 – бет.

ганидек, “азал-азалдан халқимизнинг онгу тафаккурида авваламбор фаровонлик, тўқинчилик, мўл-кўлчилик, кут-барака, бозорларда арзончилик” обод турмуш тушунчасида мужассам бўлиб келмоқда. Бугун ҳам ҳар биримиз бу қадриятларга содиқ бўлишимиз керак. ”Шунинг учун ҳам, – дея даъват қилади Президентимиз, – бугунги кунда халқ фаровонлиги тушунчаси Ватан равнақи ва юрт тинчлиги деган, биз учун энг азиз ва муқаддас бўлган қадриятлар билан биргаликда миллий ғоямизнинг асосий мазмун-моҳиятини ташкил этмоқда”.

Мамлакатимизда Озод ва Обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш вазифаларини амалга оширишда асосий эътибор ва унинг мазмун моҳиятида “Ислоҳотлар - ислоҳот учун эмас, аввало инсон учун унинг манфаатлари учун” деган тамойил ўз ифодасини топмоқда. Шундай экан Юртнинг келажагига даҳлдорман деган ҳар бир фуқаро унинг ободлиги учун сидқидилдан меҳнат қилмоғи лозим. Зеро фаровон ҳаёт кечириш тўқинчиликни ким юзага келтиради – ўзимиз; мўл-кўлчиликни ким олиб келади – ўзимиз; кут – баракани ким юзага келтиради – ўзимиз ва бозорлардаги арзончиликни ҳам ўзимиз таркиб топтираемиз. Демак, ҳар бир қалби уйғоқ ва онгида миллий ғурур шакланган ҳар бир киши шундай интилишлар билан яшаши ҳамда меҳнат қилиши керак. Ана шундай яшаш учун мамлакатимизда ҳамма имкониятлар мавжуд. Халқ фаровонлиги масаласи давлат сиёсатида устувор масалалардан бири бўлиб турибди. Бунинг учун давлат ва жамият олдига қуйидаги ўта муҳим вазифалар қўйилди.

- аҳоли даромадларини ошириб бориш;
- бандлик масаласини ечиш;
- кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни, фермерлик ҳаракатини янада ривожлантириш;
- давлат томонидан бериладиган аниқ манзилли ижтимоий ёрдам тизимини такомиллаштириш.

Буларнинг барчаси фаровон ҳаёт кечиришимиз учун гаров бўлиб хизмат қилади. Асосий масала – ҳар биримизнинг бу ишга ўз ҳиссамизни қўшишимиздир.

Обод турмуш қадриятининг кўлами

Обод турмуш қадрияти оиланинг мустаҳкамлиги ва ҳаётнинг фаровон бўлишини юзага келтириши билан катта аҳамиятга эга. Шу жиҳатдан мазкур қадриятнинг кулами кенглигини идрок қилиб олишга зарурат бор. Бу кўламда айниқса, тўрт масала

муҳимдир: 1) инсон саломатлигини мустаҳкамлаб бориш; 2) халқимизнинг ҳаёт сифати ва даражасини юксалтириш; 3) хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни ва нуфузини янада ошириш; 4) ёшларга бўлган эътиборни кучайтириш. Булар доимий диққат марказимизда туриши керак бўлган масалалардир, уларсиз обод турмуш қадрияти туқис бўлмайди. Аслида саломатлигини мустаҳкамлаш, ҳаёт сифатини ошириш ва миллат малакаларини авайлаш инсоннинг ўзига боғлиқдир.

Умуман олганда ислохотлар марказида инсонни олий қадрият сифатида баҳоланиши мамлакатимиз стратегик вазифаларига ҳамоҳангдир. Хусусан, бу борадаги барча ўзгаришларнинг мазмун-моҳияти ҳам инсон ва унинг кадр-қиммати эканлиги билан ҳамоҳангдир. Холбуки, ушбу қадриятлар асосида шаклланган жамият моҳиятига кўра, халқаро талабларга, умуминсоний қадриятларнинг устуворлиги тамойилларига мос келади, уларни миллий даражада намоён бўлиши учун имкон яратади. Шу билан бирга, у мамлакатимизда яшаётган барча миллат ва элат, ҳар бир шахс ва умуман турли қатлам вакилларининг умумий мақсад-муддаоларини ифодалайди. бу эса давлатимиз сиёсатининг жаҳондаги демократик жараёнлар, тинчлик ва барқарорлик, инсон ҳуқуқлари ва виждон эркинлиги каби умумбашарий қадриятлар мазмунига мослигини кўрсатади. Ҳар бир шахс, инсон, маҳалла ва ташкилотларда турмуш ободлиги учун уни амалий тарзда юксак қадрият сифатида асраб авайлаш билан бир қаторда уни сақлаш учун ҳам курашиши лозим. Лоқайд, совуққон ва бефарқ инсонгина обод турмушни қадрият сифатида тушунмайди.

Буюк аждодларимиз озод ва обод Ватан барпо этишни орзу қилганлар. Ушбу шарқона орзу-истаклар бугун биз барпо этаётган обод турмушнинг асоси эканини унутиб бўлмайди. Биз бугун аждодларимизнинг ҳар ишда ташаббускорлик билан иштирок этиш; ўзгаларга намуна бўлиш; ҳалол меҳнат қилиш каби ибрат намуналарига суянган ҳолди обод турмушни барпо этмоғимиз лозим.

Шундай қилиб обод турмуш – инсон фаровонлиги учун улкан имкониятлар берувчи ўлмас омил эканини англаш билангина ўз олдимизга қўйган мақсад-муддаоларимизга эришишимиз муқаррардир.

РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШИ
МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА МАФКУРА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ МАРКАЗИ

**М.Қуронов, Ғ.Мирзаев, Ш.Тўраев, О.Бозоров,
О.Мусурмонқулов, У.Саттаров, Ш.Абдуллаева**

ОБОДЛИК КЎНГИЛДАН БОШЛАНАДИ

«Сано-стандарт» – Тошкент, 2013

Нашр учун масъул: И.ЗОҲИДОВА

Муҳаррир: А.ТИЛАВОВ

Техник муҳаррир: М.ЗОҲИДОВ

Бадий муҳаррир: М.ҚОСИМОВА

Наш.лиц. № АІ 177, 03.01.2011.

Теришга 20.11.2012 йилда берилди. Босишга 19.03.2013 йилда рухсат этилди.

Бичими: 60x84 ^{1/16}. Офсет босма. Таймс гарнитураси. Шартли б.т. 5,11.

Нашр б.т. 4,85. Адади 5000 нусха. Буюртма №378.

Баҳоси шартнома асосида

«Сано-стандарт» нашриёти, 100190, Тошкент шаҳри,
Юнусобод-9, 13-54. E-mail: sano-standart@mail.ru

«Сано-стандарт» МЧЖ босмаҳонасида босилди.

Тошкент шаҳри, Широқ кўчаси, 100-уй.

Телефон: (371) 228-07-94, факс: (371) 228-07-95

*«Сапо-стандарт»
наирієтї*

[ISBN 978-9943-4106-7-1]

9 789943 410671